

SLOVENSKI NAROD

Izloži vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati peti vrsto Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopis se ne vrne.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kladjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Gospič trg 2 / NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 2. 26 / CELJE, celjsko uredništvo Slovenskega naroda, telefon 2. 65 / PODRUŽNICA UPRAVE: Kocanova ul. 2, telefon 2. 190 / LJUBLJANA, Ob kolodvoru 101 / SLOVENI GRAD, Staničev trg 5 / Pošta Ljubljana v Ljubljani št. 10351.

Dalekosežni pomen ankarske pogodbe

Vsa svetovna javnost je pod vtisom pakta med Anglijo, Francijo in Turčijo ter soglasno ugotavlja, da bo ta pakt morda odločilnega pomena za ves bodoči razvoj dogodkov v Evropi, ker je zagotovil mir na Balkanu in v Sredozemlju

PARIZ, 21. oktobra. br. Vsi svetovni listi so posvetili cele strani vsebini in pomenu pogodbe, ki je bila sklenjena med Turčijo, Francijo in Anglijo. Vsi listi v svojih komentarjih poudarjajo, da je pogodba odlično jamstvo za konsolidacijo miru in varnosti v Sredozemskem morju in na Balkanu. Pri tem poudarjajo, da so pogodbo sprejele z zadovoljstvom vse države, ki jim je na srečo mir in varnost, ter poudarjajo, da pogodba ni naperjena proti nobeni državi, temveč je v glavnem samo garancija za vzajemno pomoč med Turčijo, Francijo in Anglijo v primeru napada. Pogodba je tudi močno jamstvo, da se sovražnosti ne bodo mogle razširiti na Balkan in na bližnji vzhod. Turčija je lahko srečna, da ji je uspela akcija, s katero služi miru in varnosti v času nevarnih dogodkov v severni Evropi.

V Turčiji:

Posledice se bodo kmalu pokazale

Carigrad, 21. okt. e. V tujakšnih političnih krogih živahno komentirajo podpis pogodbe Turčije s Francijo in Anglijo ter poudarjajo, da so imela pogajanja turškega zunanjega ministra v Moskvi prav za prav srečne posledice in pozitivne rezultate, čeprav Turčija in Rusija po dolgotrajnih pogajanjih nista sklenili nobene pogodbe. Turčija si je prizadevala, da ohrani sedanje stanje in ne prizadevala, da ohrani v Podunavju, in enako prizadevanje je pokazala tudi Rusija. Vse te glavne zahteve in nujnosti pa so bile dosežene s pogodbo med Turčijo, Francijo in Anglijo, tako da je s to pogodbo popolnoma lahko zadovoljna tudi Rusija.

Carigrad, 21. okt. e. Turški zunanji minister Saradzoglu se je včeraj ob 12. vrnil v Carigrad, toda ne na ladji, ki jo je v ta namen turška vlada poslala v Odeso, temveč na ruskem rušilcu »Moskva«. Novinarjem je med drugim minister Saradzoglu izjavil, da je njegov obisk v Moskvi, še bolj utrdil prijateljstvo med Turčijo in Rusijo. Na vprašanje novinarjev, zakaj se je tako dolgo zadrževal v Moskvi, je Saradzoglu odgovoril da zato, ker so vprašanja, o katerih se je razgovarjal z ruskimi državniki, zanimala ne samo Turčijo in Rusijo, temveč tudi Francijo in Anglijo. Potrebno je bilo razložiti tudi mnenje in načrte francoske in angleške vlade. Kar

se tiče pogodbe s Francijo in Anglijo, je minister Saradzoglu naglasil, da je ta pogodba izredno važen instrument za ohranitev miru ne samo v črnemorskem bazenu, na Balkanu in v Sredozemlju, temveč v vsej Evropi. Pogodba bo imela pomembne posledice v razvoju mednarodne politike v bodočnosti in bo še ojačila tradicionalno prijateljstvo med Turčijo in Rusijo.

Ankara, 21. okt. s. Zunanji minister Saradzoglu se je sinoči vrnil v Ankaro. Kmalu po svojem prihodu se je sestel z rumunskim poslanikom Solco, ki je takoj nato odpotoval v Bukarešto. Novinarjem je izjavil Saradzoglu, da so vrata za pogajanja med Rusijo in Turčijo ostala odprta, da pa ni gotovo, kdaj bodo pogajanja obnovljena. Iz Rusije je odšel z iskrenim prepričanjem, da ostane rusko-turško prijateljstvo tudi nadalje prav trdno, kakor je bilo doslej. Danes se sestane Saradzoglu z generaloma Weygandom in Wavelom.

London, 21. okt. mp. Predsednik turške republike İsmet İnönü in angleški kralj Juri sta o priliki podpisa trojne pogodbe v Ankari izmenjala brzojavki, ki v njih nazdravljata angleškemu in turškemu narodu in poudarjata, da predstavlja ta pogodba velik prispevek k zagotovitvi miru.

V Londonu in Parizu:

Protiutež nemško-ruskemu paktu

Pariz, 21. okt. mp. V francoskih in angleških diplomatskih krogih pozorno zasledujejo posledice v zadnjih 24 urah, ki jih je povzročila trojna ankarska pogodba. Na podlagi teh opazovanj se je ugotovilo, da je ta pogodba močno škodovala nemško-ruskemu paktu in nemškimi težnjami, ki so zdaj popolnoma onemogočene. Trojna pogodba je znatno okrepila samozavest balkanskih držav, ki so se zdaj še čvrsteje strnile v borbi za svojo nevtralnost. Povzročila je tudi diskretno akcijo Italije za pomirjenje med Rumunijo in Madžarsko. Važno je tudi dejstvo, da je Italija umaknila svoje čete z Dodekaneza baš v trenutku, ko se je sklenitev pogodbe z Anglijo in Francijo v Ankari bližala koncu. Iz tega se da sklepati, da so tesnejši diplomatski odnosi med Turčijo in Italijo skoraj že na vidiku, kar bo spet pomemben doprinos k pomirjenju v Evropi. Ko bo namreč to doseženo, ne bosta več stala na skrajnem vzhodu Sredozemskega morja dva nasprotnika, temveč bosta svoje težnje uredila v soglasju in po obojestranskem sporazumu.

»Intransigant« piše med drugim: Nemčija se bo morala za vselej odreči Dardanelam in panislamski politiki. Kjer je imela cesarska Nemčija pod Viljemom leta 1914 trden položaj, je danes izgubila važno postojanko. Hitlerjevski Nemčiji ni uspelo, da bi se zasedla v tem delu Evrope. Podpis pogodbe so zlasti pozdravili v balkanskih državah, ker vidijo v njem doprinos k svoji težnji, da se v južno-vzhodni Evropi ustvari blok nevtralnih držav. Trojna pogodba namreč dokončno ustavlja prodiranje Nemčije v južno-

vzhodno Evropo. Pogodbo ima značaj stalnosti, ker je sklenjena za 15 let. Tudi ostali francoski listi prihajajo v oceni ankarskega pakta soglasno do zaključka, da pomeni ta pogodba onemogočenje nemškega prodiranja na Balkan in na Črno morje. Če bi Nemčija še sedaj poskušala uresničiti svoje cilje na Balkanu, bi se neizogibno zapletla v vojno s Turčijo. Po Rusije, ker v ničemer ne ogroža statusa quo na Balkanu in ob Črnem morju.

Zaupanje v besedo Turčije

London, 21. okt. s. Sir Edward Clark, ki je bil od leta 1926. do 1933 angleški poslanik v Ankari, je imel sinoči po radiu predavanje o Turčiji. Dejal je, da je spoznal tekmo svojega delovanja v Turčiji kot tipični lastnosti turških državnikov in turškega naroda hvaležnost in lojalnost. Turčija je izkazovala ves čas hvaležnost Rusiji, ki je bila njena edina prijateljica prva leta po svetovni vojni. Ob njegovem prihodu čustva do Anglije v Turčiji pod vtisom svetovne vojne niso bila najboljša. Ko pa je bila enkrat sklenjena turško-angleška pogodba o Mosulu, se je Turčija od ptične natančno držala pogodbe in je nikdar ni skušala prelomiti. Tako tudi v zadnjih mesecih ni moglo biti za Clarka niti najmanjšega dvoma, da bo Turčija držala besedo glede začasnih pogodb, ki jih je tedaj sklenila z Anglijo in Francijo. Clark je nato v posebno toplih besedah poveljeval delo Kemala Atatürka in omenil ogromni napredek Turčije po Kemalovi zaslugi.

Kako dalekosežen pomen pripisujejo v Berlinu tej pogodbi, najbolj dokazuje dejstvo, da so bili nemudoma pozvani na poročanje nemški poslanci v Moskvi, Angliji in Rimu. Pri kancelarju Hitlerju so od včeraj dalje skoro neprestano posvetovanja. V berlinskih krogih ne prikrivajo, da je ta pogodba popolnoma spremenila položaj na jugovzhodu Evrope in se boje, da ne bo ostala brez posledic na same odnose med Nemčijo in Rusijo.

Berlin, 21. okt. e. Nemški poslanik v Ankari von Papen je bil včeraj pozno popoldne sprejet pri kancelarju Hitlerju. Razgovor med njima je trajal več ur in se bo danes nadaljeval. O vsebini razgovora ni ničesar znanega.

Rim, 21. okt. mp. Berlinski dopisnik »Stamper« je svojemu listu v zvezi s trojno pogodbo sporočil, da je Nemčija želela, da bi bile Dardanele zaprte za angleške in francoske vojne ladje, kar bi Nemčiji omogočilo, da bi se lahko brez motenj po tej poti oskrbovala z ruskim bencinom.

Berlin, 21. okt. e. Nemški poslanik v Ankari von Papen je bil včeraj pozno popoldne sprejet pri kancelarju Hitlerju. Razgovor med njima je trajal več ur in se bo danes nadaljeval. O vsebini razgovora ni ničesar znanega.

V Italiji:

Nadaljnje prodiranje Rusije in Nemčije na Balkan ustavljeno

Rim, 21. okt. mp. Italijanski vladni krogi so sprejeli vest o podpisu trojnega sporazuma z zadovoljstvom, čeprav se drže rezervirano. Naglašajo le velik uspeh turške diplomacije, pri čemer ne prikrivajo, da ima tudi Italija svoj posredni delež, da razgovori v Moskvi niso uspeli. To je velikega pomena tudi za Italijo in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Črno morje je ostalo svobodno za plovsba za vse države in s tem tudi za Italijo.

2. Ustavljeno je bilo prodiranje Rusije in Nemčije na Balkan in s tem tudi neposredno odstranjen ogrožanje Jadrana, kar nikakor ne bi bilo v skladu z italijanskimi interesi.

3. Zaustavitev ruske ekspanzije proti Balkanu omogoča Italiji, da lahko mirno nadaljuje svojo politiko v tem delu Evrope.

4. Italijanski interesi so ostali neokrnjeni, kar je zasluga močnega Mussolinijeve politike.

5. Sovjetsko prodiranje na Balkan bi zmanjšalo italijanski prestiž in je zato Italija s svojim vplivom podprla akcijo Balkanske zveze, ki je bila v Moskvi zastopana po Saradzoglu.

V Rusiji:

Prijateljstvo Turčije in Rusije ostane neskaljeno

Moskva, 21. okt. e. Havas javlja, da ruski tisk ni priobčil še nobenih pomembnih komentarjev o sklenitvi pogodbe med Turčijo, Francijo in Anglijo, obično pa ruski listi pišejo o prijateljskih odnosih med Rusijo in Turčijo. Vsi listi so priobčili vsebino brzojavk Saradzoglu in Molotova, v katerih je poudarjena z obeh strani želja za ohranitev najboljših odnosov.

Stockholm, 21. okt. mp. Svojnji »Stockholms Tidningen« je objavil celo besedilo trojne pogodbe v Ankari in dodaja nato naslednje informacije svojega moskovskega poročevalca: Rusija je posredovala pri Turčiji le na prošnjo rajha, ni pa za posredovanje zavzela v toliko meri, da bi zaradi tega izvajala na Turčijo pritisk. V Moskvi so turškemu zunanjemu ministru Saradzoglu le prijateljsko nasvetovali, naj bi Turčija v sedanjem času

opustila podpis pogodbe z zapadnimi vesilama. Ko pa je Saradzoglu to prošnjo z vso odločnostjo zavrnil, je ruska vlada smatrala, da je svojo obljubo rajhu s tem izpolnila, kar je v ostalem prišlo do izraza v uradnem komuniqueju agencije Tas, ki pravi, da so se razgovori med Molotovom in Saradzoglom razvijali v prijateljskem duhu in so ponovno potrdili prijateljske odnose med obema državama, ki tudi za bodoče niso bila skaljena. Dopisnik lista v zvezi s tem tudi naglašja, da je agencija Tas takoj z vso odločnostjo demantirala vest, ki je bila lansirana ravno v času Saradzoglovega bivanja v Moskvi, da bi se namreč ruske čete zbirale na Kavkazu. Agencija je z vso odločnostjo izjavila, da je ta vest popolnoma izmišljena in brez sleherne podlage. Dopisnik dodaja, da je to vest prvi sporočil nemški radio.

V Rumuniji:

Sedaj še blok balkanskih držav

Bukarešta, 21. okt. e. Sklenitev pogodbe med Turčijo, Francijo in Anglijo je napravila v Rumuniji v vseh krogih najgloblji vtis. Listi poudarjajo, da je pogodba izredno važen činilatelj za ohranitev ravnotežja v vsej jugovzhodni Evropi. Ko je turški zunanji minister Saradzoglu odpotoval v Moskvo, so bile vse točke turško-francosko-angleške pogodbe že definitivno redigirane in je bil o njih poučen tudi Molotov. Saradzoglu se je pogajal z rusko vlado polnih 23 dni ter si je prizadeval, da bi spravil v sklad ruske zahteve z vsemi členi pogodbe med Turčijo, Francijo in Anglijo. Čeprav Saradzoglu ni dosegel pri teh pogajanjih končnih pozitivnih rezultatov in Rusija ni sklenila s Turčijo nameravane pogodbe, prijateljstvo med

Turčijo in Rusijo zaradi tega ni bilo omajano. Kljub temu so bili doseženi važni rezultati s pomembnimi posledicami za Turčijo, kakor tudi za vse balkanske države, katerim je bilo zagotovljeno s podpisom pogodbe med Turčijo, Francijo in Anglijo zatiranje v besneči vojni vihri na severnem delu Evrope. V splošnem se lahko reče, da je ankarski pakt v Rumuniji izzval največje zadovoljstvo in olajšanje. V političnih krogih priznavajo, da je Turčija pokazala svojo odločnost ter so vsi prepričani, da se more sedaj pričakovati osnovevanje solidnega nevtralnega balkanskega bloka. Pričakujejo skupno sodelovanje vseh balkanskih držav pod vodstvom Italije in Turčije.

V Ameriki:

Z ankarsko pogodbo je zagotovljena sedaj tudi nevtralnost Italije

Washington, 21. okt. mp. Evropski poročevalci ameriških agencij se postali obširna poročila o pomenu podpisa trojnega sporazuma. Ugotavljajo, da bo podpis povzročil konsolidacijo italijanske nevtralnosti. V ostalem najbolj izpituje pomen tega sporazuma dejstvo, da je Nemčija storila vse, da bi ga preprečila. Sporazum ni bil sklenjen preko noči in ni bilo nobenemu diplomatu potrebno, da bi zaradi njega prišel z letalom v Ankaru. V nadaljnjem ugotavljajo, da ima pogodba tudi velik vojaški pomen. Angleški in fran-

coski vojski so imeli v svetovni vojni dovolj prilike spoznati in ceniti hrabrost turškega vojsaka, ki je med najboljimi na svetu in so zato veseli, da imajo zdaj te vojsake za prijatelje. Turčija je ves čas, odkar je postala republika, vodila realno politiko, ki so jo znali ceniti tudi v svetu. Najbolji dokaz temu je, da je bila Turčiji dovoljena ponovna trditve Dardanel. Vsa poročila so si edine, da predstavlja sporazum med Anglijo, Francijo in Turčijo pomemben doprinos k miru in pomirjenju vseh Evrope.

Sodba neutralcev:

Neuspeh nemške diplomacije

Amsterdam, 21. okt. mp. Holandski tisk je objavil podpis trojne pogodbe v Ankari na vidnem mestu in naglašja, da bo imela na Sredozemlje pomirjajoči učinek.

Bruselj, 21. okt. mp. Belgijski listi naglašajo, da pomeni trojna pogodba velik uspeh zapadnih demokracij, obenem pa tudi osebni Ribbentropov poraz in poraz njegove politike. V Nemčiji so šele včeraj popoldne po radiju razglasili vest o podpisu pogodbe, ne da bi navedli podrobnosti. V Berlinu so do zadnjega upali, da bo Rusiji uspelo preprečiti sporazum v Ankari, ki pa je bil podpisan kljub odsotnosti turškega zunanjega ministra. Belgijski tisk spravlja v zvezi s tem tudi nujne pozive nemškemu poslanikom v Ankari. Rimu in Moskvi, da pridejo v Berlin, ker s njihovim delovanjem niso zadovoljni.

Važne poljske usluge zaveznikom

LONDON, 21. okt. s. Angleški vojaški strokovnjaki v razpravah o vojni na Poljskem naglašajo, da se nikakor ne sme podcenjevati koristi, ki sta jih imeli Anglija in Francija radi junškega poljskega odpora proti nemški vojski. Predvsem so angleški in francoski načrti za primer vojne proti Nemčiji predvidevali, da bi bila angleška ekspedicijska armada pri prevozu čez Kanal izpostavljena najhujšemu bombardiranju z nemške strani. Tako pa je Nemčija skoro vsa svoja bombna letala morala poslati na Poljsko in prevoz čez Kanal se je izvršil popolnoma nemoteno. Nadalje je treba upoštevati, da je Francija začela s pripravami za popolno mobilizacijo šele, ko je bila podpisana rusko-nemška pogodba. Nemčija pa je imela tedaj že zelo mnogo vojaštva tajno pod orožjem. Poljaki so prizadevali Nemcem tudi mnogo več izgub nego jih priznavajo nemška poročila. Posebno znatne so nemške izgube na tankih. Najvažnejša je ogromna poraba bencina nemške vojske na Poljskem. Bencin pa je za Nemčijo v vojni posebno dragocen. Končno sta angleška in francoska vojska na podlagi vojne na Poljskem zbrali zelo mnogo izredno važnih podatkov o taktiki nemškega vojskovanja, zlasti pa o nemškem letalstvu in tankih.

Nemško svarilo nevtralnimi ladjam

Berlin, 21. okt. br. Uradno poročajo, da je nemška vlada poslala vsem nevtralnimi državam noto, v kateri jih opozarja na to, da bo smatrala vsako nevtralnega trgovskega ladjo, ki bo sprejela spremstvo angleških stražnih ladij, za sovražno ladjo in bo temu primerno proti njej nastopila.

Oslo, 21. okt. br. V nordijskih krogih je ta vest izzvala le malo vznemirjenja. Današnji »Morgen Avisen« razpravlja o tej nemški grožnji, o kateri so se prve vesti razširile že sinoči in ugotavlja, da praktično nima nobenega pomena. Nevtralne ladje so bile že doslej napadane, če so same plule po Severnem ali Vzhodnem morju. Dejstvo pa je, da nemške podmornice doslej še niso z uspehom napadle onih ladij, ki so bile v spremstvu angleških ali francoskih rušilcev.

Nemško-ruska gospodarska pogajanja v zastoju

London, 21. oktobra e. V Berlinu pričakujejo rusko gospodarsko delegacijo, ki bo določila rok in pogoje za dobavo blaga, katerega bo Rusija dobavljala Nemčiji v zameno za nemško blago. Nemška gospodarska delegacija, ki ima nalogo urediti to vprašanje, se nahaja že v Moskvi. Toda pogajanja v Moskvi so zastala, ker ruska vlada pričakuje poročilo o uspehih ruske gospodarske delegacije v Berlinu.

Rastlinsko meso

Budimpešta, 21. oktobra mp. Nekemu madžarskemu izumitelju je uspelo izdelati rastlinsko meso. Meso, pridobljeno iz rastlin, ima baje prav prijeten okus in tudi veliko hranilno vrednost. Predvajanje izdelave in poskusno kuhanje je dobro uspelo.

Jutri volitve v ruskem delu Poljske

Moskva, 21. oktobra o. Jutri bodo v zapadni Ukrajini in zapadni Belorusiji volitve v parlament, ki bo imel nalogo, da pregleda priključitev obeh pokrajin k Sovjetski uniji. V krajevnih svetovih je tretjina zastopnikov intelektualcev, tretjina delavcev in tretjina kmetov. Poslovati so pričeli tudi posebne delavske kontrolne komisije, ker so ugotovili v mnogih podjetjih in tovarnah sabotaže, da bi se onemogočili sovjetski režim. Prav tako so pričele poslovali kontrolne komisije za pobiranje davkov. Začeli bodo graditi tudi avtomobilske ceste od Lvova do Kijeva in Moskve. Preostale brezposelne bodo zaposlili v preprotnih delavskih bazenih.

Prekrasna francoska filmska umetnina po nesmrtnem GÖTTEJEVEM romanu!

REŽIJA: MAX OPHÜLS

KINO SLOGA, tel. 27-30

Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri,

jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19., 21.

Film velike in globoke ljubezni, poln nežnosti, ljubezni, ki se je rodila pri prvem srečanju dveh mladih romantičnih src, ljubezni, ki je spojila dve harmonični duši v nerazdružljivo enoto, ljubezni, ki je morala po prvih pomladanskih sončnih dneh okusiti kalvarijo odpovedi in brezupne tuge, ljubezni, ki je trajala preko groba...

Sodelujejo: Pierre Richard-Willm, Annie Vernay, Jean Galland in drugi.

Nabavite si vstupnice za ta film že v predprodaji! MATINEJA v nedeljo ob 10.30: isti film po znižanih cenah!

SERGIJE PANIN

(FRAN JUG FILM)

KNEZ J. TRUBECKOJ

Francoski salonski film po romanu GEORGA OHNETA. — Dve sestrji iz bogate, ugledne hiše ljubita istega moža. Mlajša se z njim poroči, starejša mu je ljubica. — Katera bo zmaga v tej ogorčeni borbi? Pierre Renoir — Françoise Rosay — Andree Guize — Sylvia Bataille

Predstave ob 16., 19. in 21., jutri (v nedeljo) ob 10.30, 15., 17., 19. in 21.

KINO MATICA

Tel. 21-24

Nemčija bo ponudila Franciji separaten mir?

Očitno obzirno postopanje proti Franciji v propagandi in na fronti

London, 21. okt. e. V tujakšnih diplomatskih krogih se je večer razširila vest, da pripravljajo Nemčija novo mirovno ofenzivo in ima že pripravljene nove mirovne predloge, s katerimi se bo pa obrnila samo do Francije in ne tudi do Anglije. Zaradi tega so Nemci v zadnjem času v svoji bojni propagandi skoraj izobčili do Francozov, doim napadajo Angležke čedalje huje in zaradi tega vodijo tudi vojaške operacije na zapadni fronti predvsem v smeri, kjer mislijo, da se nahaja angleška vojska.

Na fronti nič novega

Pariz, 21. oktobra. S. Na zapadni fronti zaradi močnega deževja še vedno ni pomembnih dogodkov. Tako Francozi kakor tudi Nemci so zaščitili svoje postojanke z bodečo žico. V francoskih vojaških krogih ugotavljajo, da so nemške trditve o mrtvih in ranjenih na zapadni fronti netočne in da ne odgovarjajo normalnemu poročanju v sedanjih bojih. Tudi število nemških letalskih izgub je po francoskih poročilih netočno. Po francoskih podatkih je bilo samo meseca septembra nad francoskim ozemljem nedvomno sestreljenih 23 nemških letal.

V Berlinu zanikajo vesti o nemški ofenzivi

Berlin, 21. okt. e. Glede na vesti iz francoskih in angleških virov, da se Nemci pripravljajo na veliko ofenzivo na zapadni fronti, so nemški vojaški strokovnjaki izjavili, da so te vesti brez podlage. Francozi so sami zapustili nekatere dele nemškega ozemlja med Siegfriedovo in Maginotovo črto, ki so jih prej zasedli. Hitrost nemškega prodiranja v ozemlje, ki so ga Francozi zasedli, pa je francoske vojaške strokovnjake kljub temu presenetila. Pri tem pa ni prišlo do nobenih bojov večjega obsega.

Večji spopadi šele na pomlad?

Pariz, 21. okt. p. Čeprav so razširjeni glasovi o skorajšnji veliki ofenzivi na zapadni fronti, kaže vendar vse na eni in drugi strani, da je še ne bo kmalu. V

splošnem prevladuje mnenje, da bodo preko vse zume le večji ali manjši lokalni boji brez posebnega velikega premikanja čet in da ne bo bojev v obsegu iz svetovne vojne ter da se bodo veliki boji pričeli šele spomladi.

Pogreb nemških letalcev

Edinburg, 21. okt. mp. Včeraj so z vojaškimi častimi pokopali oba nemška letalca, ki sta bila sestreljena pri napadu na Scapa Flow. Podlegla sta ranam od krogel iz strojnice. Šest angleških letalskih oficirjev je preneslo njuni krsti iz kapelice na lafeti, na kar je vojaška godba oddala tri salve. Na grob so položili več vencev, med drugim zlasti lepa venca angleških letalskih oficirjev in škotske matere.

Reorganizacija angleške informacijske službe

MOSKVA, 21. okt. mp. Po poročanju londonskega »Daily Herald« so se v angleškem zunanjem ministrstvu izvršile razne spremembe. Na svoje položaje so podali ostavke vodja oddelka za informacije v inozemstvu, vodja oddelka za informacije v Britaniji in vodja oddelka za tajne informacije. Vsi ti oddelki bodo na novo organizirani.

Angleško mnenje o nemških letalskih akcijah

LONDON, 21. okt. mp. V zvezi z včerajšnjim ponovnim dvakratnim poletom nemških letal nad Škotsko, pri čemer jih je protiletalski ogenj prepodil in jim onemogočil, da bi izvršila svojo nalogo, ugotavljajo v angleških letalskih krogih, da nemško letalstvo ni tisto odločilno orodje, za kar so ga smatrali v Nemčiji. Letalski napadi na Firth of Forth in Scapa Flow so pokazali, da slične ekspedicije bržkone ne bodo plodovne in da je njih učinek v primeri z rizikom prav neznaten.

LONDON, 21. okt. s. Vlada je sklenila, da iz vojne luke Rosyth in okolice železniškega mostu čez Firth of Forth evakuira nadaljnjih 15.000 otrok.

Razlastitev Poljakov v bivšem koridorju

Poljaki se morajo izseliti v notranjo Poljsko, na njihova posestva pa pridejo baltički Nemci

BERLIN, 20. okt. br. Službeno objavljajo, da je nemška vlada sklenila razlastiti vse poljske posestnike v koridorju in sicer brez odškodnine. Na njihova posestva bo naselila Nemce iz baltičkih držav.

BERLIN, 21. okt. s. Iz zanesljivega vira se izve, da je nemška vlada že izdala ukrepe za novo organizacijo Poljske. Vse zapadne pokrajine, to so bivši koridor, poznanska pokrajina in šlesko okrožje se priključijo Nemčiji. Tu bodo naseljeni

Nemci iz baltičkih in drugih evropskih držav, dočim so Poljake s tega ozemlja že začeli seliti v izrazito poljske pokrajine. V merodajnih berlinskih krogih računajo s tem, da bo preseljevanje Nemcev končano najkasneje v treh letih.

BUKAREŠTA, 21. okt. s. Po poročilih iz Černovic in ostale Bukovine pričakujejo tamkajšnji Nemci skorajšnjih navodil za izselitev v Nemčijo ter se pripravljajo na odhod.

Angleži zavračajo nemške trditve o uporabi strupenih plinov

Te obtožbe smatrajo za sličen maneuver, kakor med svetovno vojno, da bi se sami postužili tega prepovedanega vojnega sredstva

London, 21. oktobra. S. Angleško vojno ministrstvo je sredi objavilo komunikacije, ki ugotavljajo, da se Nemčija po vseh znakih sodeč pripravlja, da prelomi obveznosti glede uporabe strupenih plinov v vojni. Komunikacije pravi dalje, da obtožbe, da je Anglija dobavljala Poljski strupene pline, spominjajo popolnoma na slične nemške obtožbe proti Angliji leta 1915, nekaj dni preden je začela nemška vojska takrat uporabljati strupene pline. Angleško vojno ministrstvo je sedaj prejelo kopije pamfletov, ki so bili iz Nemčije razširjeni po nevtralnih državah in ki obtožujejo Anglijo dobave strupenih plinov Poljski. Temu na sproti ugotavlja vojno ministrstvo, da je nemški radio dal prvo poročilo o eksploziji mine strupenih plinov na Poljskem 16. septembra. 23. septembra je sledilo po radiu poročilo, da je bilo v Gdinji odkrito skladišče strupenih plinov. Šele 12. oktobra pa so sledile obtožbe, da je te strupene pline dobavila Anglija. Angleško vojno ministrstvo je s posebnim komunikacijem to obtožbo takoj odločno zavrnilo in opozorilo na množico, da Nemčija s tem pripravlja letitev plinov in upravljanje strupenih plinov. Kljub temu, da so Nemčija

svoje obtožbe proti Angliji še nadalje ne prestando ponavljati po radiu in v pamfletih. Vojno ministrstvo še enkrat ugotavlja, da ni Anglija dobavila Poljski nobenih strupenih plinov v nobeni obliki.

Amerika svari Japonce

Tokio, 21. oktobra. Br. Ameriški poslanik, ki se je po daljši odsotnosti te dni vrnil v Tokio, je imel na zborovanju japonsko-ameriškega društva govor, ki je zbudil v tujakšnih političnih krogih veliko pozornost. Njegov govor je izvenen v resni opomin Japonski, naj spoštuje ameriške interese na Kitajskem, ker si bo v nasprotnem primeru nakopala sovražstvo Zedinjenih držav.

Borzna poročila.

Carib, 21. oktobra. Pariz 10.125, London 17.86, New York 446.—, Bruselj 74.80, Mlins 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.075.

Nande Tušar

Ljubljana, 21. oktobra. Davi je po kratki mučni bolezni preminil g. Nande Tušar, pekovski mojster v Ljubljani. Rodil se je leta 1898 v Gorenji vasi na Gorenjskem. Osmosvojil se je leta 1925.

Osmosvojitev in ustvaritev tihga zadovoljnega doma pa še ni zadostalo njegovemu delavnemu duhu, da bi ne posegel tudi v javno življenje. Skromen kakor je bil vedno ni sili v ospredje, ali njegovo tiho in mirno delo ga je samo pripeljalo na vodilna in sodočujuća mesta. Tako ga najdemo v prvih vrstah v sokolski družini. Kaj je bil Nande Tušar Sokolskemu društvu Ljubljana-Šiška, bo sokolska javnost vedela pač najbolje. Med brati in sestrami po svojem značaju izredno priljubljen in poig poštvalnovalno delaven, je bil izbran šele preteklo leto za starosta. Pod njegovim vodstvom so se vrste šiškega Sokola jačale in delovno razgibale. Kot nacionalni delavec, prežet slovanske ideje je z velikim veseljem sodeloval na vseh sokolskih in narodnih prireditvah. Kako vesel se je udeleževal vsesokolskih zletov v Pragi in Sofiji, ki jo je še v letošnjem letu bratstvo pozdravljalo.

Zvestega sodelavca izgubi tudi obrtnišvo našega mesta. Kot dolgoletni odbornik Obrtniškega društva v Ljubljani in preko njega tudi član uprave Zveze obrtniških društev za dravsko banovino je našel mnogo prilike, da je s svojo delavnostjo pripomogel pri delu svoje stanovske organizacije. Preko obrtniške organizacije je bil večletni zastopnik obrtnišva v davčnem odboru, marljivo član združenja pekov v Ljubljani, poznan strokovni predavatelj v pekovski stroki itd.

Najdemo ga pri delu in skrbi za osemogled in podpore potrebne. Na njegovo iniciativo se je lansko leto ustanovilo Društvo »Skrb za mladino-Šiška, kateremu je bil tudi izbran za predsednika. Tolažil in pomagal je lajšati gorje potrebni kjerkoli je pač mogel. Udeleževal se je tudi z velikim veseljem pri delu Krajevne organizacije JNS za Šiško, kjer je bil njen blaginjak. Streliško društvo »Bellevue« izgubi z njim svojega zvestega in družabnega člana.

Izgubili smo z njim delavnega moža, ki je bil eden redkih v vrstah obrtniških delavcev, strokovno visoko usposobljen, blaga duša, zvest sodelavec in plemenit značaj. Naj počiva mirno v mnogo preranem grobu, kamor je legel, ne da bi dovršil svoje naloge.

Samomor

Ljubljana, 21. oktobra. Včeraj popoldne, ko se je železniški uradnik Viktor Hren sprehajal v gozdčič med letališčem in Seneberjem, je našel obesnega na drevesu in še mrtvega nekega možgana. Takoj je obvestil orožniško postajo v Vevčah pri Devici Mariji v Polju. Orožniki so sneli obesnega z drevesa in odredili prevoz njegovega trupla v mrtvašnico v D. M. v Polju. Pri obsešču so našli listino, s katerimi so ugotovili, da je neoročeni železniški staniščnik Franc Kovč iz Novih Jarš, star 49 let.

Pokojni Franc Kovč je bil v službi v skladišču Glavnega kolodvora v Ljubljani. Bil je poročen in oče hčere, ki je še poročena. Živel je razmeroma v dobrih in urejenih razmerah ter se razumel dobro s svojo ženo, zadnje dni pa se ga je lotila potrtost in domači so z veliko skrbjo gledali nanj ter ga nadzorovali, ker je tu pa tam rekel, da se je naveličal življenja. Včeraj popoldne se mu je posrečilo neopazeno igrati s doma. Domači so takoj poizvedovali za njim, a ga niso mogli izslediti. Neredni Kovč je odšel v duševni zmedenosti v gozdčič, kjer si je končal življenje. Med udeleženci v skladišču glavnega kolodvora kakor tudi v domači vasi je bil pokojnik splošno in priljubljen mož. Truplo so danes prepeljali v Ljubljano in ga bodo pokopali na pokopališču pri Sv. Križu. Naj v miru počiva!

SOKOL

— Sokol I Tabor vabi svoje moške člane in moške nastajajo na redne telovadne večere v torih in petih ob 20. uri. Do nadaljnjega telovadba oba oddelka sicer ločeno, toda istočasno. — Posebej vabimo starejše člane in vse one, ki se želijo vključiti in telovaditi v starosti nad 40 let. Nikoli ni prepozno za smerno, letom odgovarjajočo gibanje. Takšna telovadba bo oveseljujoča lek za brate s polki po planinah. Sprejemanje v telovadnico je na osnovi pogovora in s razmisli in tozadnega razglasa na ogledni deski pri vhodu v Vrhovno ušico. Prvi telovadni večer bo v torek 24. t. m. Za prve večere zadostuje, da prineseš s seboj navadne ali telovadne copate.

All sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Vlaki, ki pozimi ne bodo vozili

Z 28. oktobrom bo zaradi slabega prometa ukinjenih več vlakov

Ljubljana, 21. oktobra. Z odlokom prometnega ministra bodo z 28. oktobrom zaradi slabega prometa ukinjeni nekateri vlaki. Na področju ljubljanske železniške direkcije bodo ukinjeni tiile vlaki:

Zidani most — Ljubljana m. vlak št. 614, ki odhaja iz Zidanega mosta ob 6.00 in nazaj vozeči vlak št. 639, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.22.

Celje — Zidani most vlak 513, odhod iz Celja ob 5.14, nazaj vlak 514 odhod iz Zidanega mosta 4.04.

Ljubljana — Postojna vlak 636 odhod iz Ljubljane ob 23.23, nazaj vlak 633, odhod iz Postojne ob 7.25.

Ljubljana — Vrhnika vlak 8034 odhod iz Ljubljane ob 11.19, nazaj vlak 8033 odhod iz Vrhnike trg ob 9.30.

Čakovec — Kotoriba vlak 1132, odhod iz Čakovca ob 23.25, nazaj vlak 1133, odhod iz Kotoribe ob 1.34, bo vozil v bodoče samo ob sobotah in nedeljah.

Kotoriba — Čakovec vlak 1135 odhod iz Kotoribe ob 6.33.

Kotoriba — Murakerstura vlak 1114 odhod iz Kotoribe ob 14.34, nazaj vlak 1127 odhod iz Murakersture ob 16.40.

Rogatec — Grobelno vlak 2114, odhod iz Rogatca 9.14 nazaj vlak 2115, odhod iz Grobelna ob 10.40.

Zabok — Krapinske toplice — Krapina vlak 2166 odhod iz Zaboka — Krapinskih toplic ob 9.19, nazaj vlak 2117 odhod iz Krapine ob 13.41.

Celje — Grobelno vlaka 2132 in 2134 odhod iz Celja ob 7.17 in 19.50, nazaj vlaka 2131 in 2133 odhod iz Grobelna ob 6.07 in 19.00.

Poljčane — Zreče vlak 8236 odhod iz Poljčan ob 14.20, nazaj vlak 8235 odhod iz Zreč ob 12.40.

Slovenske Konjice — Zreče vlak 8234 odhod iz Slov. Konjic ob 12.03, nazaj vlak 8237 odhod iz Zreč ob 16.30.

Slovenska Bistrica — Slovenska Bistrica mesto vlaki 8332, 8336, 8340 8344 in 8350 odhodi iz Slov. Bistrice ob 7.57, 8.45, 11.15, 15.07 in 21.45 in nazaj vlaki 8333, 8337, 8341, 8345 in 8349 odhodi iz Slovenske Bistrice mesto ob 6.24, 9.32, 13.32, 16.17 in 21.12.

Kranj — Bistrica Boh. jezero vlak 920 odhod iz Kranja ob 6.36, bo vozil v bodoče samo ob nedeljah in praznikih.

Bistrica — Boh. jezero — Ljubljana vlak 919 odhod iz Bistrice Boh jezero ob 19.00 bo vozil v bodoče samo ob nedeljah in praznikih.

Jesenice — Bistrica Boh. jezero vlaka 932 in 934 odhod iz Jesenice ob 11.45 in 16.23, nazaj vlaka 913 in 925, odhod iz Bistrice Boh. jezero ob 9.20 in 15.15.

Ljubljana — Kamnik vlak 8424 odhod iz Ljubljane ob 21.21, nazaj vlak 8423 odhod iz Kamnika mesto ob 20.00.

Werther

Ljubljana, 21. oktobra. (Danes je premiera tega francoskega filma v kinu Slogi)

Ta film, ki je napravljen po klasičnem romanu velikega nemškega pisatelja in pesnika Goetheja, je umetnina, ki dela čast francoskemu filmu. Maks Ophüls (režiser) je v prelestnih zunanjih posnetkih božanske narave v izvirnih režijskih domislekih ustvaril zunanji okvir, milje, v katerega je potem postavil svoje glavne junake izvrstne igrance, ki so predstavljali Wertherja, Alfreda, Šarlota (Jean Pierre Willm, Jean Galland in Annie Vernay). In tako mu je uspelo, da je odlično in prepričevalno mogel podati veliko tragedijo mlade, z najnežnejšimi čustvi prepolne ljubezni, ljubezni dveh src, ki sta utripala za vse kar je bilo lepo, vzvišeno, dveh src, ki sta vedeli že pri prvem srečanju, da spadata drug k drugemu. Temu notranjemu povelju sta sledila podzavedno in šele ko ju je iz sladko opojnega sna prebudilo k zavesti življenje, sta občutila, da stojljuni sreči v življenju napoti ovira — družba s svojimi predpisi — morala! Ona je bila še zaročena in to z Wertherjevim drugom in prijateljem! Opadlo je cvetje prve ljubezni in duša je občutila trpljenje. Pravi, da ni pravila brez izjeme. Naš Werther, veliki sanjač mehkega srca in duše ni prenesel težkega udara, klonil je usodi, toda svojo ljubezen je ponesel lepo, neoskrunjeno, in trpljenju prečiščeno v svoji zgodnji grob. Tragedija velike, neizmerne ljubezni dveh mladih src se je za svet končala!

Francozi so podali ta roman s vsem svojim finim okusom in občutkom. S solzami v očeh bodo gledalci spremljali Wertherjevo roman od početka, ko mu je Šarlota prišla naproti, mlada lepa, v vsej svoji deviški čistoti — pa do usodnega strela, ki je napravil konec Wertherjevemu bridkemu razočaranju.

Film bo v Ljubljani našel mnogo razumevanja in hvale! 3017

Film »Zaljubljenca«

Ljubljana, 21. oktobra. (Premiera velikega pevskega filma s Jeanette Macdonald in Nelsonom Eddyjem v kinu Unionu.)

Ko je filmska produkcija dovršila in dosegla breskhitnost v tonu je skušala polagoma izdelovati filme v naravnih barvah. V tem pogledu je v najnovejšem času družba Metro-Goldwin dosegla največje uspehe, kar dokazuje njen film s slavnim pevskim parom Jeanette Macdonald in Nelson Eddyjem, prekrasni muzikalni film »Zaljubljenca«. Ta, v živih naravnih barvah izdelani film, v katerem nastopata ljubljenska filmske publike povzroča pri vsakem gledalcu izredno svedeno razpoloženje. Slavnja in nedosegljiva pevka Jeanette Macdonald je prišla šele v barvnem filmu dovršen in nedvomno se bo še marsikatero žensko srce zaljubilo v tega junaka filmskega platna. Jeanette Macdonald poje v tem filmu slager »Zaljubljenca« (Sweethearts) po katerem je film dobil svoje ime. Nadalje poje Jeanette Macdonald istotako lepe slagerje »Mademoiselle in »Lepa si kakor slika«. Povdarjati moramo tudi Nelson Eddyjevo popevko »Parada«, ki bo prav kmalu last vse Ljubljane. Newyorská baletna šola Albertine Raschova je izvedla v filmu obnem s obojema glavnima igralcema krásni revijski balet »Jeseni čevljevki«, ki predstavlja vse

Kranj — Tržiš vlak 8518 odhod iz Kranja ob 20.27 nazaj vlak 8517 odhod iz Tržiša ob 19.09.

Jesenice — Fužine Lagi vlaka 8620 in 8632 odhod iz Jesenice ob 7.53 in 11.40, nazaj vlaka 8613 in 8625 odhod iz Fužin Lagi ob 9.22 in 14.55.

Jesenice — Rateče Planica vlak 8618 odhod iz Jesenice ob 22.22 in nazaj vlak 8619 odhod iz Rateč-Planica ob 19.15.

Rateče-Planica — Fužine Lagi vlak 8614 odhod iz Rateč-Planica ob 15.06 in nazaj vlak 8617 odhod iz Fužin Lagi ob 16.35.

Ormož — Murska Sobota vlaka 8712 in 8720 odhod iz Ormoža ob 7.23 in 10.17, nazaj vlaka 8713 in 8729 odhod iz Murske Sobote ob 7.08 in 10.32.

Murska Sobota — Hodoš vlak 8734 odhod iz Murske Sobote ob 9.10, nazaj vlak 8733 odhod iz Hodoša ob 13.00.

Ljutomer — Gor. Radgona vlaki 8812, 8820 in 8814 odhodi iz Ljutomer ob 8.15, 11.16 in 14.08 nazaj vlaki 8813, 8829 in 8825 odhodi iz Gor. Radgona ob 7.01, 10.05, in 14.59.

Gor. Radgona — Radkersburg vlaki 8820, 8824 in 8816 odhodi iz Gor. Radgona ob 12.07, 17.04 in 20.01 in nazaj vlaki 8821, 8827 in 8817 odhodi iz Radkersburga ob 12.40, 17.24 in 20.20.

Čakovec — Dol. Lendava vlak 8940, odhod iz Čakovca ob 23.30, nazaj vlak 8931 odhod iz Dol. Lendave ob 1.40.

Celje — Velenje vlak 9114 odhod iz Celja ob 10.25, nazaj vlak 9117 odhod iz Celja ob 13.45.

Velenje — Dravograd — Meža vlak 918 odhod iz Velenja ob 13.40, nazaj vlak 9117 odhod iz Dravograda Meže ob 12.10.

Slovenjgradec — Dravograd Meža vlak 9124 odhod iz Slovenjgradca ob 5.26, nazaj vlak 9137 odhod iz Dravograda Meže ob 20.37.

Maribor — Prevalje vlak 9018 odhod iz Maribora ob 10.12, nazaj vlak 9019, odhod iz Prevalj ob 14.43.

Prevalje — Ptuj vlak 9016 odhod iz Prevalj ob 20.52.

Ljubljana — Novo mesto vlak 9217 odhod iz Ljubljane ob 16.55, nazaj vlak 9226 odhod iz Novega mesta ob 15.52.

Novo mesto — Karlovac vlak 9211 odhod iz Novega mesta ob 3.45.

Sevnica — Trebnje vlaki 9414, 9418 in 9422 odhodi iz Sevnice ob 8.30, 14.36 in 19.25 in nazaj vlaki 9413, 9417 in 9419 odhodi iz Trebnja ob 10.24, 16.30 in 19.00.

Sevnica — Zidani most vlak 9432 odhod iz Sevnice ob 8.25.

Novo mesto — Strža Toplice vlaka 9532 in 9540 odhod iz Novega mesta ob 6.35 in 19.20, nazaj vlaka 9533 in 9541 odhod iz Straže Toplice ob 7.04 in 19.48.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 21. oktobra: Antigona. Premiera.

Premierski abonma

Nedelja, 22. oktobra: ob 15. uri: Plička

in Tonček. Mladinska predstava. Znižane cene. Ob 20. uri: Žene na Niskavoorju. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprt.

Torek, 24. oktobra: Zaprt.

Sreda, 25. oktobra: Kacijanar. Red Sreda.

Četrtek, 26. oktobra: Antigona. Red A.

★

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 21. oktobra: Traviata. Gostovanje

Zlate Gjungenac. Izven

Nedelja, 22. oktobra: Sabska kraljica. Gostovanje Josipa Gostića. Izven

Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprt.

Torek, 24. oktobra: Kjer škrljanček žvrgoli

Red B.

Sreda, 25. oktobra: Zaprt.

Četrtek, 26. oktobra: Glumač Matere božje

Red Četrtek.

Petek, 27. oktobra: Ob 15. uri Poljub. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 21. oktobra katoličani:

Uršula.

Jutri: Nedelja, 2

Nad 3.000 vreč človeških kosti...

Kosti iz v ojaških grobov polagajo v novo kostnico pri Sv. Križu

KAKANA JE KOSTNICA

Vse grobnice so v kleti. Tudi načrt kostnice ima obliko kroga. Nad zemljo v višini pritličja je zidovje kamnito, iz klesanega podpeškega kamna. V nadstropju so obodni nosilni stebri zidani iz opeke. Med temi stebri bo vzdanih 14 okenskih mraz iz umetnega kamna. Strehe se ni. Kostnica bo krita z bakreno pločevino. Nad dohodom v pritličje je na zunanji strani monumentalno stopnišče z dvema ploščadmi. Enako stopnišče je v isti osi na drugi strani kostnice. Stopnice drže v nadstropje, na galerijo. Tla galerije, ali strop nad pritličjem, so hodnik ob obodnem zidovju v obliki kolobarja, med tem ko osrednji del kostnice ni presekana s stropom. V pritličju v sredini prostora bodo ostali kamniti sarkofagi s kostmi judenburških žrtv, kosti koroskih borcev bodo pa vložene v zidni niši v nadstropju. Stavbna dela bodo veljala okrog 500.000 din. Ministrstvo pravde prispeva 400.000 din. — Če bo vreme ugodno, bodo stavbna dela končana pred zimo. Na prvi ploščadi stopnišča so postavili Dolinarjev spomenik judenburškim žrtvam.

Prihodnji mesec bodo izkopali tudi kosti iz grobov na Suhem bajerju.

Evangeljsko pokopališče v Ljubljani

Ljubljana, 21. oktobra. V dveh desetletjih se spreminjale telesni ostanki po skritem procesu pod zemljo doslovno v prah in pepel. Malo pomeni človek v življenju še manj po smrti. Vrečka kosti ostane od človeka po 20 letih; nad 3000 pozemskih ostankov vojnih žrtv so izkopali iz vojaških grobov pri Sv. Križu, da jih vložijo v novo kostnico. Vse to se da spraviti v srednje veliko stavbno barako. Doslej so bele vreče čakale v baraki, 31. avgusta je bilo izkopavanje končano. Tedaj pa se niso bile uporabne grobnice v novi kostnici, ki bo zdaj kmalu v grobnem gotovu.

KAKO POZABLJENI GROBOVI NEZNANIH VOJAKOV...

Težko je zbrati kosti vseh vojnih žrtv, pokopanih v Ljubljani. Italijansko pokopališče je bilo urejeno pri Sv. Križu pred 10 leti. Tedaj pri nas še ni nihče resneje razmišljal o ureditvi naših vojaških grobov. Preproste gomile, ki jih je krasila zelena ruša, so se vrstile na več pokopaliških parcelah ob »Janezu«, kakor imenujemo lep vojaški spomenik. Le nekaj grobov posameznikov je imelo križe z napisi, skupinske grobove je pa izdajalo le rahlo valovito površje. Vojaški grobovi so bili tudi na evangelijskem pokopališču. Okrog 50 vojaških grobov, ki jih ohranjajo zasebniki, je se razkropiljenih po pokopališču pri Sv. Križu. Iz teh grobov niso izkopali kosti.

KAKO SO BILI POKOPANI — GROBOVI SO SPREGOVORILI...

Ce bi ne bil ohranjen zapisnik pokopanih vojakov med svetovno vojno in ob prevratu v Ljubljani, bi ne mogli ugotoviti pri večini okostnjakov, kdo je bil pokopan. Na mnogih krestih ni bilo niti pločevinaste številke. V zapisniku so zapisana imena po vrstnem redu pokopanih vojakov v skupnih grobovih so bili pokopani v štirih plasteh, v drugi nad drugo) in po parcelah. Ko so izkopali kosti, je bilo treba skrbno sproti voditi register. Če so imele križe številke, je bila identifikacija lahka, zlasti če, če grobovi niso bili prekopani. Mnogo grobov je bilo namreč tudi prekopanih. Prekopali so jih Italijani, ko so zbirali kosti svojih vojakov. Tu in tam po prekopavanju niso položili križa nazaj kakor so bile položene prej. Zato ni bilo mogoče ugotoviti pri krestih, ki so bile pozneje prelozene v višje plasti, katera kresta je prav za prav ležala prvotno zgoraj in katera spodaj. Tako se je nabralo okrog 1000 vreč kosti, ne da bi mogli ugotoviti v posameznih primerih, čigar telesni ostanki so prav za prav. Naleteli so tudi na več grobov, ki so vsebovali po 12 in več okostnjakov, v enem so pa našli celo 18 lobanj, čeprav se je na zunaj zdelo, da so tam pokopani po eden. Kostni so se premešale. V skupno jamo je bilo vrženih več trupel. Odkopali so trupla, ki so bila pokopana v vojaški obleki in celo čevlji. (Trupel vojakov, ki so umrli v bolnicah, niso pokopavali v oblekah.) Tam so bili pokopani vojaki, ki jih je smrt najbrž doletela ob prevratu, ko so šle skozi Ljubljano razpadajoče armade — morda na cesti ali v vlakcu. Tedaj ni bilo niti časa za kopanje grobov in pokopavanje mrtvih ni bilo svezano z nobenimi ceremonijami.

NEBAZDRUŽLJIV POSMRTI KOLEKTIV

Ko so letos izkopali tudi te premešane kosti, niso mogli izbrati med njimi tere ne ugotoviti, ali spada ta piščal k oni lobanji ali ne. Vreče so polnile po številu kosti, kolikor jih pač k eni lobanji spada. Znana so imena vseh teh okrog 1000 vojakov, kakor tudi njihova narodnost in veroizpoved, vendar ni mogoče reči, v kateri vreči in pod katero številko so kosti katerega koga izmed njih. To je nerazdružljiv posmrtni kolektiv.

3363 VREČ KOSTI

Po 20 letih se jim je posrečilo pridobiti na pristojnih mestih ljudi, ki so pokazali razumevanje za poveljanje posmrtnih ostankov trpinov svetovne vojne. Zlasti mnogo si je prizadeval polkovnik V. Andrija, da bi dobili kostnico pri Sv. Križu. Do odločitve je prišlo lani. Ministrstvo pravde je dalo kredit za ekshumacijo. Delati so začeli lani pod nadzorstvom zastopnika ministrstva pravde (načelnik D. Popović) in zastopnika ljubljanske občine. Ker so začeli kopati pomno, šele novembra, so delali le tri tedne. Izkopali so kosti 480 vojakov. Letos so začeto delo nadaljevali šele 1. junija. Delali so natančno tri mesece, 31. avgusta je bilo izkopavanje končano. Napolnjenih je bilo s kostmi 3363 vreč. Lani so izkopali kosti iz grobov na kraju, kjer so potem začeli betonirati temelje velike kostnice. (Delo je prevzelo stavbno podjetje Fr. Terčelj.) Ob kostnici pa se obkrožajo vhod z monumentalnim stopniščem skupinskih grobov. Tam je še pokopanih okrog 2000 vojakov, a v neposredni bližini kostnice je baje brez pomena izkopavati kosti samo zato, da bi jih spravili v betonske grobnice. Tako so našle te kosti po naključju — samo zato, ker je bil poleg določen prostor za kostnico — mir. Kostnico bo obkrožal park — precej vrtnarskega dela je že končano — za vrtlar bo mir. Vsaj v dogledni bodočnosti ne bo tam več nihče prekopaval grobov.

Le drevesa bodo pogrnala korenine k zemeljskim sokovom in življenjsko prenavljanje bo nadaljevalo večer krogotok nad grobovi.

KATOLIKI, PROTESTANTI, ŽIDI, MUSLIMANI...

Na evangelijskem pokopališču so izkopali kosti okrog 500 vojakov. Ti vojaki so pa bili po veri tudi muslimani in židi, ne le protestanti. V kostnici bodo kosti ločene v posameznih grobnicah po veroizpovedi umrlih vojakov. Zato je bilo treba predelati podzemeljski del kostnice v več grobnic z zidovi. Največjo grobnico imajo katoliki, ki jih je okrog 1400. Skupno grobnico bodo imeli ostanki tistih 1000 vojakov, ki so neločljivi po imenih in ki so kot posamezniki anonimni.

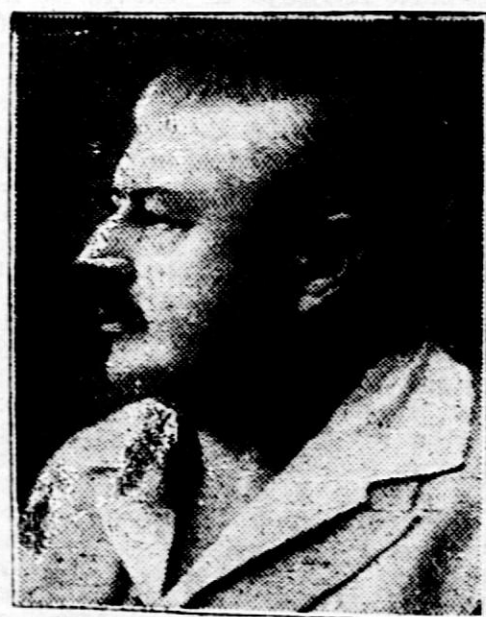
Sicer je pa končno vseeno, čigar telesni ostanki bodo vloženi pod to ali ono številko. Čim bodo kosti vložene v kostnico in bo grobnica zaprta, ne bo smel nihče več motiti zadnjega počivališča. Po zakonu ostanejo dohodki v grobnice zaprti za vedno.

KOSTI BODO VLOŽENE V ZABOJKE

Zdaj, ko je končano izkopavanje, je najbolj kočljivo delo končano. Vendar ni tako enostavno tudi sortiranje vreč s kostmi glede na veroizpoved vojakov. Zdaj delavci nosijo na nosilnicah vreče v grobnice. Po sortiranju bodo kosti preložili iz vreč v lesene, ter katranizirane zabojke. Prvotno so nameravali naložiti vreče s kostmi v grobnicah na policah, a pozneje so se odločili za zabojke, ki jih lahko nalože drugega nad drugim.

Jubilej vzornega dolenjskega podjetnika Ob 60 letnici novomeškega tovarnarja Karla Jevčeka

Novo mesto, 20. oktobra. Pred 30 leti je prišel iz Ljubljane v naše mesto mlad, agilen mož g. Karla Jevčeka, čigar velika podjetnost in organizatorna sposobnost je kmalu močno odjeknila po vsej Dolenjski. Naš jubilej je prišel v naše mesto 1. 1909. V družbi s pokojnim novomeškim mizararskim mojstrom V. Umekom je ustanovil dolenjsko tovarno pohištva in ostala mizararska dela. Ki so po svoji kakovosti in lični izdelavi kmalu zaslovela daleč naokrog. Ko je bilo podjetje v najlepšem razmahu, je izbruhnila svetovna vojna, v katero je mo-

ral tudi naš slavjenec, ki je romal z enega bojišča na drugo, dokler ni prišel v italijansko ujetništvo, od koder se je vrnil šele leta 1920. Z njegovim odhodom je podjetje mnogo utrpelo, ker ni bilo spretnih in večje roke, ki bi ga vodila. Takoj po povratku domov je moč z izredno agilnostjo spravil podjetje spet v prejšnji tir. Njegova strokovna sposobnost pa je postala najboljša reklama za solidno podjetje. Dasiiravno je bil z delom doma preobložen, je našel dovolj časa, da ga je posvetil raznim organizacijam in društvom. Že v Ljubljani, kjer je obiskoval realno in obrtno šolo, je bil vnet član Sokola, kasneje kot poslovodja pri Tóniesu in Naglasu pa član raznih ljubljanskih strokovnih organizacij in ustanovitelj Sokola II, kjer je bil tudi blaginjak, ko mu je starostoval br. Endlicher in Trstenjak.

Že drugo leto po svojem prihodu v Novo mesto oziroma Kandijo, je ustanovil gasilsko društvo v Kandiji, ki mu je načeloval do priključitve Kandije k Novemu mestu. Mem tem časom je bil naš slavjenec že tudi župni podnačelnik. Načelnik novomeške gasilske župe pa je postal takoj po priključitvi kandijanskega gasilskega društva k novomeškemu in je ostal na tem mestu kot načelnik polnih 9 let, do svoje razrešitve, ki je nasilno sledila leta 1938. Med njegovim načelovanjem kandijanskemu gasilskemu društvu je isto prvo dobilo in to že v predvojnem času, prepotrebno parno brizgalno, kakršne dotlej ni imelo še nobeno gasilsko društvo na Dolenjskem. Jevček se je močno zavzemal ves čas svojega udejstvovanja pri gasilskih za zboljšanje in modernizacijo dolenjskega gasilstva in si je pridobil zanj veliko zaslug. Njegovo pokrovniško delo v prid dolenjskega gasilstva je bilo nesebično. Vse čas svojega bivanja v naši sre-

di se je naš jubilej prav živahno udeleževal tudi pri Sokolu, kjer je večkrat sodeloval v društveni upravi. Brez njegove markantne pojave si človek niti misliti ne more sokolskih prireditev, pa naj bodo interne ali javni nastopi v poletju. Povsod ga vidiš v kroju, kljub težavam in skrbem se posebno mladeniško razgibanega. Tudi svoji strokovni organizaciji — mizararski združi je načeloval že pred vojno in to vse do l. 1936. V tem času je bil tudi v odboru Obrtnega društva in član uprave novomeške občine, kjer je zastopal interese občanov polnih 6 let. Deloval je v raznih odsekih, zlasti v gospodarskem in šolskem.

Istočasno, ko praznuje 60. rojstni dan, proslavlja njegovo renomirano mizararsko podjetje 30letnico obstoja. S prekaljenimi izkušnjami, ki si jih je pridobil kot poslovodja dveh največjih naših trdnj Naglas in Tónies, je po smrti svojega družabnika l. 1928 tovarno izdatno povečal in izpopolnil strojni obrat. V njegovih moderniziranih delavnicah so bila izvršena vsa velika naročila za belokrajinsko železnico, razna naročila za šole, bolnice, javne in privatne ustanove in privatnost, katerim lepšajo domove in notranjost — v njegovih delavnicah izgotovljeni lični izdelki. Iz njegovega podjetja pa ni izšlo samo lepo pohištvo, temveč je izšel tudi še lep kader zavrednih pomočnikov in danes uglednih mojstrov, ki so prve vstopile dobili pri našem slavjenecu, pri katerem so se izučili obrti.

Našemu jublatu, ki je vsej naši javnosti znan po svojem javnem udejstvovanju, plemenitem in kremenitem značaju, želimo tudi mi k njegovemu dvojnemu življenjskemu jubileju: še mnogo zdravih in uspešnih let!

Smrtna nesreča v tovarni

Kranj, 20. oktobra. V četrtek zvečer se je po Kranju bliskovito raznesla vest, da se je v tovarni Jugobruni pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal 25-letni delavec Remec Martin, doma iz Litije. Usodnega dne je Remec v oddelku za barvanje tkanin odpiral škaflo, v kateri so bile strupene barve. Te škafle odpirajo delavci vedno z zaščitno masko na obrazu, ki jih varuje pred strupenimi plini, barva namreč razvija hudo strupeno oksid. Remec pa je to pot zažrešil veliko ne previdnost, da je škaflo odprl brez zaščitne maske. In ta ne previdnost je nesrečnika stala življenje, ki je odstranil pokrov, so puhili vanj plini, ki jih je hipoma vdihnil s polnimi pljuči. V naslednjem trenutku so se že pokazali strahotni učinki. Nesrečni fant je na mah posnel, nato pa se je zgrudil. V silovitih krčih je parkrat močno kihnil, potem pa je izgubil zavest.

Delavci, ki so mu priskočili na pomoč, so takoj poklicali zdravnik, toda tudi zdravniška pomoč je ostala brezuspešna. Zdravnik je ugotovil, da je nastala smrt zaradi zastrupitja z barvnimi oksidom in nenadnega oslabiljenja srca. Nekateri pokorniki tovariši so izpovedali, da se je nesrečni Remec ravno ta dan vrnil na delo. Prejšnji dan je obiskal namreč svojega na smrt bolnega očeta, sedaj pa je revež pred njim odšel v večnost.

Letošnja letina na Dolenjskem

Najprej poplave, potem pa suša — Končni pridelek je prav pičel

Novo mesto, 17. oktobra.

Letošnja letina dolenjskega kmeti ni zadovoljila. Skoro vsi poljski pridelki niso od daleka dosegli količine, ki je potrebna za domačo porabo in preživljanje kmečkih družin in poleg tega še potrebna količina za prodajo, da kmet plača davke, kupi družini potrebno zimsko obleko in obutev, plača posle itd. Saj ima tudi kmet dnevne potrebe, brez katerih ne more živeti.

Dasi je pomlad obetala ugodno leto, sta deževje in poplava uničila mnogo obetajočega upa. Cesar ni vzela voda, je mnogo pokončala suša, tako da je končni pridelek prav pičel.

Pšenico, rž in ječmen je precej poškodovalo deževje, ker so žita polegla. Le malo je gospodarjev, ki pri tem niso bili prizadeti in se morejo pohvaliti z dobro mlačvo. Več pa je takih, ki so komaj seme dobili povrhnje. Prav slab je tudi krompir, ki spada med kmetu najpotrebnejšo hrano in po katerem je veliko poprašenja. V ugodnih letih so dolenjski kmetje prodali velike množine krompirja. Tudi letos se oglašajo kupci, a kako naj kmet prodaja, ko niti za svojo potrebo in za seme ne bo imel dovolj.

Tudi krma za živino dela kmetu nemalo preglaiv. Pred košnjo sena so bili mnogi, zlasti nižje ležeči travniki in senožeti, parkrat poplavljeni. Voda jih je onesenila in mnogo tega sena je za krmo nerabnega. Nekaj sena je celo takega, da ni za drugo rabo kot za nastiljo. V višjih legah ležeče košnice pa tudi niso dale toliko kot bi bilo želeli. Suša pa je spet ovirala rast drugi košnji otave. Edino detetje so obrodile dobro. Radi primanjlovanja krme bo marsikateri kmet primoran nekaj živine prodati, da bo tako zmanjšal število glav, ki jih bo moral čez zimo prehraniti.

Ajda, ki je bila zgodaj vsejana in je pred prvo slano že dozorevala, je lepa in polna in ni občutila slane. Pozneje vsejana ajda, in ajda, ki je bila vsejana po dežju, ki je nekoliko namočilo zemljo, da je bilo mogoče preorati preje zaradi suše trdo zemljo, je ob nastopu slane še cvetela ali komaj odcvetela. Tej ajdi je mraz

zelo škodil in jo uničil. Tako mnogi kmetovalci tudi s pridelkom ajde ne morejo biti zadovoljni.

Koruzi kaže različen pridelek. Zadnja koruza je še zadovoljiva, a poznejša drobna je slaba. Mnogo je še take, ki ni dozorela. Tudi koruza kaže v splošnem manj zadovoljiv pridelek.

S fižolom je ista. Tudi temu je suša zelo škodila, da ga je prav malo. Dasi je bil ponekod videti lep, a pri odrgavanju in pri ruženju se je spoznalo, da so stroki ki prazni in imajo le malo zrn.

Zelje, ki je poleg krompirja kmetu glavna hrana, dela le slabo glave in tudi repa, ki se že bliža času, ko bi jo bilo treba izkopavati, saj se bliža sv. Lukež, ki je repni pukež, ne kaže nič kaj prida.

Tako je letošnja letina na Dolenjskem prav slaba in kmet s skrbjo gleda v bodočnost, kje bi dobil danes za najnujnejše potreščine.

Sadna letina je bila res dobra, a kaj mu to pomaga, ker sadja prodati ne more, niti ga ne osuši, ker je žalibog vse premalo sušilnic po Dolenjskem. V tem oziru bi morala banovina v bodoče prisločiti na pomoč z nasveti in podporami, da bo dolenjski kmet zopet prišel s sušenjem sadja tako, kakor v prejšnjih letih.

Bogata sadna letina je v današnjih razmerah kmetu celo v pogubo, ker ne ve, kam s sadjem, pa kuha žganje. Zle posledice prevelike množine sadja se kažejo že sedaj, še huje pa bo, ko bodo prišli kuhati žganje iz sliv, ki so sedaj že zabite v soilih.

Grozjdi, ki je tudi bogato obrodilo, in se povsod hvalijo z dobro letino, vendar ni tako, da bi se moglo povsod prštevati med prvovrstne letine. Grozjdi, ki ga je bilo res veliko, je tudi škodovala občutna suša v tem, da ni tako sočno, temveč le bolj lupinasto. Zato tudi ne vrže toliko, kakor bi človek ob obliki grozjdi pričakoval. Kar sta dali ob drugih letinah dve tropini soka, je potrebno letos tri tropine. Tega pred prešanjem grozjdi v most nismo opazili. Tako tudi grozdnja letina ne bo tako bogata, kakor smo pričakovali kljub temu, da moremo letošnje leto šteti glede na grozjdi med eno najboljših let.

Napad zaradi meje

Novo mesto, 20. oktobra. V prijaznem dolenjskem naselju St. Jurju pri Mirni peči se je pripetil krvav dogodek, katerega povod je bila meja dveh sosedov. Pri Draganovih so želi ajdo, katero sta vozila domov pod kozolec z volmi gospodar, 52-letni Dragan Jože in njegov 16-letni sin-edinec Jože. Ko sta prispela z naloženim vozom v vas po kolovozni poti tik hleva 70-letnega pos. Janeza Cesarja, je Cesar planil kot ris s kopačico nad Draganova vola, da bi ju ustavil in preganl. Dragan, ki se je bal za svoja vola, je nastavlil proti kopačici ves preplašen svojo levo roko. Sledil je močan udarec in Dragan je imel presekano roko nad zapetjem. Zaradi silnih bolečin se je prišel moč takoj opotekati. Videč, da oče krvavi, mu je sin priskočil na pomoč.

Cesar je takoj pograbil kol, s katerim je podrl tudi sina na tla. Dragan, ki se je bolj bal za sina-edince kakor pa zase, je vkljub slabosti skočil med razjarjenega Cesarja in sina, da ga je obvaroval udarcev, ki jih je sam prestregel. Napadalec, je Dragan poškodoval še na glavi, nosu in levi nogi. Ko je Cesar videl svojo žrtev okrvavljeno in onemoglo, se je rohneč umaknil z nečastnega bojišča, katero bo imelo za napadalca, oz. starega borca še prav neljube posledice. Dragan se je moral zateči po pomoč k zdravniku v mesto, da mu je spral in obvezal rane.

Križanka

1	2	8		4	5	6
		7	8			
9	10		11			12
13					14	
15			16		17	18
	19					
20		21			22	23
24					25	
26			27		28	29
		30			31	
32					33	

Pomen besed

Vodoravno: 1. Vaskdanja hrana, 4. ustanovitelj budizma, 7. domača žival, 9. vrsta pesnitve, 11. jugoslovanski otok, 12. kazalni zaimek, 13. število, 14. gora na Primorskem, 15. dva enaka samoglasnika, 16. del strehe, 18. dva enaka samoglasnika, 19. spremljevalec, 20. grška črka, 21. pripadnik slovenskega naroda, 22. nikalnica, 24. japonski otok, 25. podoba, 26. nota v lestevici, 27. slovenski pisatelj, 29. oziiralni zaimek, 30. domača žival, 32. gora v Grčiji, 33. poljski polotok.

Navpično: 1. grški otok, 2. učenje, 3. vzklík, 4. nadnaravno bitje, 5. mrčes, 6. jedalka, 6. grška boginja, 8. zaliv v Kaspijskem morju, 10. ena izmed vsakoletnih Vodnikovih knjig, 12. slovenski slikar, 16. oziiralni zaimek, 17. del oblačilne opreme, 20. star ples, 23. vrsta pesništva, 27. slovenski kipar, 28. pripadnik zaslužnjega slovenskega naroda, 30. veznik, 31. veznik.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno: 1. Orinoko, 7. Eden, 8. soba, 10. ped, 11. vek, 12. Iran, 14. Tara, 15. rogač, 17. ep, 18. tor, 19. se, 20. retor, 22. Irua, 24. knji, 26. Job, 27. daj, 28. asl, 30. doma, 31. Anabasa.

Navpično: 1. oder, 2. redar, 3. kn, 4. os, 5. kovač, 6. Ober, 7. epidemija, 9. akademija, 13. nota, 14. tarok, 16. Got, 20. rubin, 21. Rador, 23. Roma, 25. čama, 29. La, 30. da.

Praznik gospe Trobejeve

Ljubljana, 21. oktobra. Danes je dočakala v Gornjem gradu 75 let splošno priljubljena Trobejeva gospa. Trobejeva hiša je znana daleč po naši domovini in letoviščarji jo zelo radi obiskujejo. Ga. Franja Trobejeva vodi že od l. 1901 sama gostilno, ko je postala vdova.

Gospa je moško prenašala vse udarce usode, ki niso bili lahki. V vojni je izgubila sina Antona. Umrla je tu, kjer je bila. Pavla in živi le še sin Matija, ki je pa strokovni učitelj na Jesenicah. Življenjske preizkušnje ji niso mogle vzeti prirojene segavosti in optimizma, ki ga vedno širi v svojem krogu. Vedno vedra in delavna se zanima še zdaj tudi za javno življenje. V svojem kraju je bila vedno med najpogostejšimi in najdelavnejšimi društvenimi delavci. Delovala je v bivši čitalnici, Pevskem društvu, pri CMD, podpirala je Sokola in še vedno je aktivna planinka. Še vedno zelo ljubi naše lepe planine in leta je ne ovirajo, da bi ne napravila vsaj po ene težje ture vsako leto. Lani je napravila turo po Turškem zlebu na Skuto. Pristevati jo moramo torej med najstarejše hribolazce pri nas.

Njena družina je mnogo pretrpela med vojno. Ker je bila ga. Trobejeva vedno zavedna Slovenka, Cesar ni skrivala nikdar, je bila njena hiša tedaj pod policijskim nadzorstvom.

Vrli ženi želimo še mnogo plodnih let ter da bi ostala še dolgo tako zdrava in čila in da bi jo lahko še večkrat srečavali na naših lepih planinah!

Iz Gornje Radgone

V mlaki je utonil. Pri Knödllovih v Grabah je vladalo že dalj časa nevdružno razmerje, ker so bili družinski prepripi na dnevnem redu. Tudi te dni je prišlo med 70letnim Francem Knödlom in njegovo mlajšo ženo Jožefo do prepira in Knödl je vse zapodil od hiše. Ker je bil vdan piščali, je v jezi pil naprej in se precej opijani. Proti večeru je hotel napojiti živino in odšel je k bližnji mlaki s škafof po vodo. Pri zajemanju vode pa mu je spodrsnilo, tako da je padel na trebuh v mlako, ki je bila globoka okrog 80 cm. Čeravno se mu je to že poprej večkrat primerilo in se je vedno rešil, je tokrat obšel v vodi in utonil. Našla ga je v poznih večernih urah žena, ko je bil že mrtev. Ker se je kmalu raznesla po vasi govorica, da je pokojni Franc Knödl umrl nasilne smrti, je bil poklican banovinski zdravnik dr. Julij Matthey iz Apač, ki pa ni mogel ugotoviti nikakih znakov nasilja ter je odredil pokop pokojnikovega trupla.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Najslavnejši ljubavni in pevski par na svetu — zopet združen v superslagerju bajnega razkošja, božanskega petja, glasbe in rajskih melodij

JEANETTE MACDONALD NELSON EDDY

Zaljubljenca

VSA LJUBLJANA JE NAVDUŠENA! Vsakdo si bo ogledal ta spored! Zaradi velikega zanimanja Vam priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji!

VES FILM JE IZGOTOVILEN V PRELESTNIH NARAVNIH BARVAH! Predvajamo najnovejši foxov tehnik!

Kino Union
Telefon 22-21

TECHNICOLOR!

DONALD EDDY

Spomnite se nepozabnih filmov »Rose Marie«, »Bell Jorgovan« itd.! Še mnogo lepši in razkošnejši je ta najnovejši film!

DNEVNE VESTI

— Vodnikova družba v Ljubljani je pripravila letos svojim članom in prijateljem lepe knjige prijetnega presenečenja. V svojih letosnjih publikacijah bo namreč izšla malomeščansko kriminalno povest »Neznani storilec« izpod peresa mlade veliko obetajoče pisateljice Ljube Frennerjeve. Napeti zaplet in razplet dogodkov, presenetljiv konec in zdrav humor, ki veje iz te knjige, bo nudil obilo razvedrila tudi razvajenim čitateljem. Ljubitelji lepe knjige — vdahnite se takoj v naši ljudski knjižni družbi. Poleg te knjige dobi vsak član Vodnikove družbe še tri druge knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo pratio za leto 1940, Ivana Albrehta povest »Nebo gorje« ter vsaki družini neobhodno potrebno knjigo »Zdravnika« specialista dr. Janka Hafnerja. O boleznih oseba, nosa in glave za mal znesek, borih 30 din.

— General Tartaglia prevzel svoje posle. Včeraj je prevzel general Kvintilijan Tartaglia posle orožniške brigade banovine Hrvaške, polkovnik Bojić in njegov pomočnik podpolkovnik Pavelić sta pa prevzela poveljstvo orožniškega polka v Zagrebu. Z današnjim dnem je začelo to rejsko poslovanje orožništva banovine Hrvaške, brigada šteje okrog 5.000 mož. Hrvatsko orožništvo se bo tudi po uniformi nekoliko razlikovalo od ostalega orožništva.

— Promocija. V torek 24. t. m. bo promoviran za doktorja prava na univerzi v Ljubljani g. Savo Zuzić iz Gorice. Čestitamo!

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Marjan Bartol iz Ljubljane, Ivan eLnić iz Plešivice pri Ljubljani in Anton Skubic iz Višnje gore. Na tehnični fakulteti sta bila diplomirana gospod Borut Janežič iz Ljubljane in g. Jože Majdič iz Kranja, oba na gradbenem oddelku tehnične fakultete. Čestitamo!

— Plemenit čin. Kakor izvemo je UNGS — sekcija Ljubljana, to je Udruženje nastavnikov meščanskih šol — podarilo vsaki meščanski šoli v dravski banovini po 10 šolskih knjig iz lastne zaloge za revne učence na šoli. Tako bodo torej dobili najrevnejši potrebne knjige, katerih si pod nobenim pogojem ne morejo kupiti, na račun onih srečnikov, ki si knjige lahko kupijo. V poštev pridejo šolske knjige od čitanke za I. razred pa do državnoznanstva za IV. razred, ki jih je sekcija izdala tekom zadnjega leta in s tem obnem povzročila, da knjige niso predražje, na drugi strani pa da so naše meščanske šole enkrat dobile v resnici dobre knjige, ki bodo dvignile ugled meščanskih šol na vse strani. Od izdaje šolskih knjig pa bodo imeli tudi učitelji meščanskih šol sami veliko koristi. Iz dobička pri prodaji založenih knjig namerava sekcija sezidati Dom učitelstva meščanskih šol, kjer bodo vsi potrebni poslovni prostori, pa tudi stanovanja za samce, dalje stalna prenočišča za one člane udruženja, ki prihajajo v Ljubljano po opravkih, pa morajo tu prenočevati. Sekcija se pogaja za nakup stavbine parcele nekeje v Rožni dolini, načrti za dom so že gotovi. Tako delavnost je treba na vsak način javno pohvaliti in postaviti drugim za vzgled.

— Švicarska trgovinska delegacija v Beogradu. V četrtak zvečer je prišel v Beograd ravatelj odbora za zunanjo trgovino iz Berna Erhard kot član švicarske delegacije, ki bo vodila pogajanja z našim Zavodom za pospeševanje znanja in trgovine. Včeraj jutraj je prišel iz Berna v Beograd še drugi član švicarske delegacije Vlisinger. Prizadevanje naše delegacije poudarja, da se poveča izmenjava blaga med obema državama, zlasti izvoz naše živine v Švico.

— Reorganizacija Jadranske straže. V sredi z upravnimi reformami naše države je nastala potreba, da se reorganizira tudi Jadranska straža. Pobudo za to sta dala oblastna odbora v Zagrebu in Splitu, 19. novembra bo seja glavnega odbora, na kateri bo padla končna odločitev o reorganizaciji. Potem bo sličen kongres, ki bo

potrdil sklepe glavnega odbora. Z izpodbembo pravil se bo zagotovila širša avtonomija oblastnih odborov.

— O dijaških kolektorjih. Trgovci s šolskimi potrebščinami žele ob pričetku vsakega šolskega leta privržati kupujočo mladno nase in zato izdajajo različne vabe v obliki dijaških kolektorjev, urnikov, plovnikov, beležnic itd. Vse do letos so imele navado, da so naročali urnike s kolektorji na približno tak način, kakor jih naročajo dimnikarski pomočniki za svoja novoletna voščila. Vse je izgledalo po enem in istem kopitu, nobeden izmed urnikov pa ni imel za dijakka kaj pripravnega in primernega na sebi. Učenci so sicer sprejemali urnike, toda rabili so jih kvečjemu par dni ali pa do prve spremembe urnika, nakar so jih vrgli v staro šaro. Letos pa je s šabloniskimi urniki pometla ljubljanska tiskarna Baraga, ki je izdala »Kolektorček slovenskega dijakca«, ki služi vso pohvalo. Poleg trojnega urnika, preglednice šolskih nalog in drugih zanimivih šolskih navodil ima kar dve strani, na katerih prvi beremo želje naše Jugoslavije, kakšni naj postanejo dijaki, na drugi pa zgodovinske resnice, na katere ne smemo nikdar pozabiti. Za vzgled navajamo: »Jugoslavija pričakuje od svojih dijakov, da postanejo ljudje, mladi moške in mlade žene, ki znajo ravno in nezavestno voditi, medtem ko se drugi priklanjajo in skrivajo hrbte za službo in moč! Od zgodovinskih resnic pa tudi eno: »Da bo Jugoslavija večna, če bo imela verne in zveste državljane.« Iz teh dveh primerov je razvidno, da je ubrala tiskarna Baraga nova pota, ko je stopila v krog onih ljudi in državljani, ki se zavedajo, da je vsak zmed nas, pa čeprav je pridobitnik, dolan prispevati k državljanski vzgoji našega naroda. Naj žive posmenalci!

— Dvajset let po smrti Svetke Antona. Včeraj, 20. t. m. je minilo 20 let, odkar je izdihnil v Mariboru naš glasbenik in skladatelj Anton Svetek. Bil je sin pok. ravatelja Mestne hranilnice in predsednika Glasbene Matice Svetke. Rojen 13. junija 1875 v Ljubljani, je absolvirval juridne študije in je nazadnje služboval kot finančni komisar v Mariboru. V Ljubljani je deloval v Glasbeni Matici in bil pevovodja pevskega društva »Ljubljane«, v katerem je ustanovil pevsko šolo pod vodstvom Lili Gerbičeve. Obnovil je med našimi pevci zanimanje za pesmi Frana Gerbiča in je njegova zasluga, da se pojo Gerbičeve pesmi še danes. Tudi sam je zložil precej pevskih in klavirskih točk ter so zlasti znani zbori »Kante dei sospirer«, »Kaj bi te vprašal?«, »Za zvezdico je zvezdica« it. dr. Tudi v ostalini je gotovo nekaj rokopisov, ki bi bili vredni, da se izkopljejo za dobrodošlo uporabo naših zborov, saj so sveži in v moderni smeri ter zaslužijo njih ustvaritelja, da ostane pevcom nepozaben. Pokojnika se spominjajo naši pevci kot izredno priklupnega, živahnega in v družbi ljubeznivega moža.

— Iz državne službe. Imenovani so za zvančnici državni dnevničarki zvančnici Ivana Demšar pri banški upravi in Jerica Goleš pri predstojništvu mestne policije v Mariboru, za zvančnici dnevničar zvančnik pri sreskem načelstvu v Krškem Rudolf Kolesa, za služitelja dnevničar služitelj pri sreskem načelstvu v Litiji Karel Kovačič in za policijskega stražnika pri upravi policije v Ljubljani stražnik pripravnik Egidij Rode; upokojen je policijski nadstražnik zvančnik pri upravi policije v Ljubljani Ivan Obreza.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 84 z dne 21. t. m. objavlja sporazum o razširitvi jugoslovensko italijanskih pogodbi tudi na bivšo kraljevino Albanijo, dopolnitev pravilnika o pogodbenih postah, odločno o ukinitvi carine na suhe neuturane slive, odločno o nadzorstvu pre gledovanja in zigosanja tokomero in reduktorjev, razveljavitev prepovedi uveza glodavcev iz Slovaške, pojasnilo ministr-

stva za socialno politiko in ljudsko zdravje o dajanju popusta na recepte, in objavo o telefonskem prometu med Jugoslavijo in Slovaško čez Nemčijo in Madžarsko. »Službenemu listu« je priloženo kazalo za prvo polletje 1939.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, nekoliko manj toplo vreme, od časa do časa dež. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 27, v Sarajevu 26, v Splitu, Kumboru in Dubrovniku 23, v Zagrebu 22, na Visu in Rabu 20, v Ljubljani 18,2, v Mariboru 16. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761, temperatura je znašala 8.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI — Telefon 41-79.

Glasbeno delo o življenju in ljubezni enega od največjih glasbenikov

MOZART

V naslovni vlogi Stephen Haggard, nadalje Liana Heid, Victoria Hopper. Predstave: danes ob 1/2 9, jutri ob 3, 5, 7, in 9, v ponedeljek ob 1/2 9.

Prihodnji spored:

SISI

— Nesreče. Marija Blatnik, 22-letna posetnikova hči iz Iken vrha pri Krki, je včeraj doma sekala koruznico in si odsekala kazalec na desni roki. — Rudarjeva hčerka Frida Šterk iz Ljubljane je doma tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko. — Zagor Robert Zavtar iz Most pri Zirovnici je včeraj gnil konja v sosedovo vas. Konj pa se mu je nenkrat splašal in podrl Lavtarija, ki si je zlomil nekaj reber. — Mizarski pomočnik Alojz Mehle, zaposlen v Mizarski zadrugi v Ljubljani, je v delavnici padel in se potolkel po životu. — Pri podiranju drevesa si je poškodoval desno roko posestnik Ivan Oven s Peruzijeve poti v Ljubljani. — Mestni reševalci so sredi prepeljali v bolnico služkinjo Brigito Dežmanovo, ki je padla s kolesa in dobila hude notranje in več zunanje poškodbe.

Moderne tkanine

za damske kostume in plašče — priporočila

A. & E. Skabernè LJUBLJANA.

— Smrtna obsodba. V Karlovcu je bila včeraj razglašena obsodba v procesu proti Lazi Eremiju in Simu Djakoviću. Oba sta bila obsojena zaradi zločina, storjenega v noči od 29. na 30. aprila, ko sta dogovorno umorila Djakovičovo ženo Milko, da bi prišli njen mož do zavarovalnine v znesku 75.000 din odnošno 110.000 din, za kolikor je bila zavarovana njegova hiša s trgovino in pohištvo. Eremija je Djakovičovo ženo pobila, da se je onesvestila, potem jo je obnesel pred trgovino, polil s petrolejem in zažgal. Nagovoril ga je k zločinu Djaković in mu plačal 2.000 din, 10.000 mu je pa obljubil, ko bo zločin storjen. Eremija je bil obsojen na dosmrtno roko, Simo Djaković pa na smrt na vešalih.

— Umor iz političnih nagibov. V vasi Kosunji blizu Bjelovara je bil umorjen ugledni posestnik Petar Vrtar, predsednik mestne politične organizacije in poveljnik Seljačke zaštite. Vračal se je od vojaka, pa so ga napadli neznanci s koli in mu zdrobili lobanjo, da je kmalu po prevozu v bolnico izdihnil.

Deana Durbin in Leopold Stokowsky „Ona in njenih 100“ in „Dan maščevanja“ Danes: KINO MOSTE

— 30 let sta bila zaročena. V vasi Sikirovici blizu Djakova so imeli te dni redko svatbo. Poročila sta se Mato in Stana Rekič, ki sta bila zaročena že od leta 1905, ko je bil fant star 18, dekle pa 16 let. Pred tridesetimi leti je Stana obolela in zato je bila poroka preložena. Potem je moral fant k vojakom in prišla je svetovna vojna, iz katere se je vrnil s pretesnimi možgani in silno nervozen, tako da se je moral dolgo zdraviti. Domov se je vrnil šele l. 1935. Dekle ga je čakalo in zdaj sta se končno poročila. — Praviše krmijo z breskvami. Okolica Daruvara je imela letos rekordno sadno leto. Ljudje niso vedeli kaj bi počeli s sadjem. Po vinogradih so breskave obrodile tako bogato, da so krmili s njimi prašiče. Tudi hruške in jabolka so dajali pra-

šičem. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo tako dobre sadne letine.

— Samomor vinogradnika. Iz Petrinje je izginil oni dan 50letni vinogradnik Janjo Ivičič. Za most je dobil precej denarja in z njim je izginil. Čez pet dni je bila pa policija obveščena, da so našli Ivičičovo truplo. Mož je zapil ves denar, potem je pa kupil 3 dcl octove kisline in se zastrupil z njo.

— Velik vlom v Zgošah na Gorenjskem. V hišo posestnice Ane Jurč v Zgošah pri Begunjah na Gorenjskem, je bilo snoči vlomljeno in ukradeno 12.420 din. V hišo je vdrl vlomlec zvečer med 19. in 20. ko ni bilo gospodinjice doma. Vlomilec so morale biti domače razmere znane, zato je tudi izkoristil kratko gospodinjino odsotnost.

— Dve tatvini denarja. Pri Sv. Urhu nad Zagorjem sta se pridružila te dni rudarju Josipu Šinkovcu dva neznanca potepuha, ki sta mu ukradla iz žepa telovnika 2800 din. Potepuha sta po tatvini pobegnila. V gostilno Josipa Dežmana v Družmirju sta vdrli te dni ponoči dva neznanca in mu odnesla iz omare 2000 din ter 250 din vredno pištolo.

Iz Ljubljane

— Iz Smrti uglednega ljubljanskega zdravnika. Po dolgi, mučni bolezni je danes ponoči na svojem domu v Prešernovi ulici 3 za vedno zatisnil oči znani ljubljanski zdravnik dr. Ivan Geiger. Smrt ga je pokosila v 76. letu starosti. Plemeniti pokojnik je bil rojen v Kosani na Primorskem in se je kmalu po promociji naselil kot praktičen zdravnik v Ljubljani. Dolga leta je bil šef sanitete državne železniške direkcije v Ljubljani in je šele pred leti stopil v zaslužni pokoj. Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek ob štirih popoldnih iz hiše žalosti v Prešernovi ulici 3, na pokopališče k Sv. Križu. Bodi blagumu pokojniku ohranjen svetel spomin, žalujočim ostalim naše najskrajnejše sožalje!

— Iz Delo v Ljubljani zopet ustavljeno. Včeraj smo poročali, da so v Ljubljani začeli nadaljevati regulacijska dela pri cukrarni po 14dnevem zastoju, ker je bila poškodovana zapornica v Trnovem. Ponoči je pa zaradi močnih nallvov voda tako močno narasla, da so jo morali zopet odpreti na Spici, zlasti še, ker je zopet nekoliko poškodovala zapornico. Zato zdaj delo pri cukrarni zopet počiva in brez uspeha je bil ves trud in zaman stroški dela zadnjih dni. Voda je zalila temelje in napravila precej škodo.

— Iz Pred otvoritvijo razstave bolgarske knjige. Priprave so bile v glavnem končane že danes. Razstava napravi v veliki dvorani Narodne galerije po svoji preprosti, a tem bolj učinkoviti ureditvi vtis res reprezentativne razstave. Otvoritev bo lepa kulturna slovesnost, ki se je bodo udeležili tudi številni zastopniki bolgarskega kulturnega življenja in delavci za kulturno zblizanje med nami in Bolgari. Bolgarski zastopniki se prepeljejo zvečer okrog 20. v Ljubljano. Med njimi bo tudi predsednik Bolgarsko-jugoslov. društva Nikola Zaharijev. Slovesnost se začne jutri ob 11.

— Iz Umrlj so v Ljubljani ob 18. do 19. t. m.: Florijanč Marija, roj. Ponikvar, 75 let, vdova potov. uradn. banke »Slavija«; Lužar Franciška, 75 let, posestnica, Sela, ob. Dobrunje; Ušen Marija, sestra Avrelja, 89 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavla. V ljubljanski bolnici so umrli: Dolinar Lovro, 47 let, poljski delavec, Brod, ob. Zmence pri Škofji Loki; Pavšek Marija, 1 leto, hči kovača, Slap, ob. Sv. Katarina pri Kranju, Belič Anka, 35 let, žena ob. tajnika, Tomišelj pri Ljubljani; Znidar Marica, 4 leta, hči tesarja, Račica, ob. Šmarter pod Smar. g.; Znidaršič Franciška, 59 let, posestnica, Peščenik pri Višnji gori; Berlec Anton, 4 mesece, sin zidarskega pomoč. Vič; Bucik Jožef, 39 let, delavec, Koseze; Dobrac Milan, 13 let, sin žel. strojevodje; Petrič Antonija, 25 let, delavka, Depala vas; Miklavc Neža, 66 let, vpojenka tob. tov.; Srna Katarina, 27 let, hči posestnika, Obermah pri Ribnem, srez Radovljica.

— Iz Obvezan sestanek staršev prirede v četrtak 26. oktobra vse ljubljanske ljudske šole. Na tem sestanku šolski upravitelji poučijo starše, kako se bo ravnalo z otroci v primeru nevarnosti zračnih napadov. Udeležba je za vse matere, ki imajo otroke do 16. leta starosti, obvezna. Šolam je strogo naročena kontrola udeležbe, da pridejo k pouku vse matere ali očetje brez izjeme. Starši naj gredo v ono šolo, kjer imajo svoje otroke, a če imajo otroke po več šolah naj se pouka udeleže v ljudski šoli svojega okraja.

— Iz »Ona in njenih 100«. Po dolgem času se boše zopet enkrat imenitno zabavali ob enem pa imeli velik glasbeni užitek pri prekrasnem vefilimu, ki je imel po vsem svetu senzacionalen uspeh. »Ona in njenih 100«, Dina Derbin, novi škrjanček in Leopold Stokowsky. Edini film, ki nudi pravi pevski in glasbeni užitek. Kot drugi film teče »Dan maščevanja«, gangsterji na delu. Ta film bo pa navdušil drugi del publike, tako da je preskrbljeno za vse. Kino Moste.

— Iz Kolesarje smo v četrtak objavili prošnjo občinski upravi zaradi razprtih hodnikov, ki so jih razkopali pri napeljevanju telefonskega kabla. Z magistrata imamo pa še pojasnilo, da morajo tisti, ki so hodnike razkopali, hodnike spet spraviti v red. Tudi v Kolesarji je gotovo znano, da mestna občina s telefonskimi kabli nima nobenega opravka in tudi nobene pravice do njih, zato naj se pa prebivalstvo Kopske ulice obrne še na pravi naslov. Kar se pa mošta čez Gradaščičovo tiso, so te dni čudi davkoplačevalci ob Gradaščiči gotovo čitali raspis mestne ob-

čine, ki je z njim raspisala natečaj za ureditev velikega, modernega ljudskega kopališča v Kolesarji in samo za nagrade projektantom, ki predlože najlepše, najbolj smotne in najbolj praktične načrte, določila lepo vsoto 18.000 din. Kolesarje torej sedanja mestna uprava nikakor ni prezirala ali celo pozabila nanjo, ker ji hoče nakloniti največje in najlepše ljubljansko kopališče. Tudi novi most je že v osnutku novega proračuna, prav tako bo pa brez dvoma urejena tudi cesta okraj Gradaščice, da Kolesarja postane najvabljivejša zbirališče ljubljancov, seveda v največjo korist kolesarjskih davkoplačevalcev. Zato naj pa blagovolijo nezadovoljni davkoplačevalci v Kolesarji tudi upoštevati, da bo te izredno velike pridobitve za Kolesarjo plačala vsa Ljubljana.

— Iz Tatvine v mestu. Delavcu Antonu Peliharju je nekdo ukradel na novi stavbi v Zg. Šiški 500 din vredno nikljasto žepno uro, ki ima na notranji strani pokrova njegovo ime. — Izpred kleti v Zeljarski ulici je tat odpeljal 250 din vreden štirikolesni ročni vozček Simonu Rekarju. Neznani zlikovec je te dni poskusil vlomiti v gostilno Antona Novaka v Štepanji vasi, pa se mu vlom ni posrečil in je odnesel samo sveženj ključev.

— Iz Ukradena kolesa. Izpred Mendušičeve gostilne v Trnovskem pristanu je nekdo odpeljal 1600 din vredno kolo znamke »Viktorija« Vinku Simončiču. Modro pleksano kolo, znamke »Paris«, vredno 1000 din, je bilo ukradeno izpred Marinkove gostilne v Prečni ulici Fricu Vabri. — Slavomir Oman je prijavil, da mu je tat odpeljal 800 din vredno kolo znamke »Wekada« izpred neke trgovine na Mestnem trgu. Dalje je prijavil tudi Ivan Kreše, da mu je bilo ukradeno 1000 din vredno kolo, znamke »Fuchs« izpred neke gostilne v Šiški.

— Iz Plesni zaved »Jenkos« v Kazini. Otvori svoje plesne tečaje v ponedeljek 30. t. m. ob 20. uri z začetniškim tečajem za novince — dame in gospode. V torek 31. t. m. otvoritev »nadaljevalnih tečajev« z revijo letošnjih novosti: Bumps a Daisy« in »The Park Parade«. Informacije in vpisovanje od 28. t. m. dalje dnevno v Kazini. Dijaki (n-je) imajo popust. 510—n.

— Iz Plesna šola na Taboru ima jutri ob 20. (in ne danes kot je bilo pomotoma javljeno v današnjem »Jutru«) redno plesno vajo. Pouk začetnikov se prične točno četrtr ure preje.

— Moderne pletenine KARNIČNIK. Nebohtnik.

— Iz Posetnike motodirke na Večni poti vabi in se priporoča gostilna »Strelšček« pod Rožnikom. Domače kolne, izborne kravice, pečenice. Izbrana vina. Portgalka. 507—n.

— Iz Vodstvo po V. razstavi kluba »Neodvisnih« ima jutri v nedeljo priznani slikar prof. Ivan Vavpotič. Po tako vzorno urejeni in kvalitetni razstavi bo prav gotovo vodstvo dobrodošlo. Naj nihče torej vsaj v nedeljo ne zamudi obiskati razstave, ki je po sodbi mnogih najboljša, kar jih je bilo v zadnjih letih.

— Iz Večna pot zaprta. Občinstvo opozarjamo, da bo Večna pot danes med treningom, t. j. od 14. do 17. ure kakor tudi v nedeljo 22. t. m. ob času dirke t. j. od 14. do 17. ure za ostali promet zaprta.

— Iz Kraljeva organizacija JNS za sp. šišenski okraj poroča, da je umrl njen vestni in delavni blaginjak g. Nande Tušar, pekovski mojster. Pogreb nepozabnega ga se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 4. uri popoldne izpred sokolskega doma v Sp. Šiški na pokopališču k Sv. Križu. Prostimo članstvo, da se pogreba polnoštevino udeleži.

— Iz Društvo Škrb za mladino v Sp. Šiški poziva članstvo, da se pogreba preminlega predsednika Tušarja, pek. mojstra polnoštevino udeleži.

— Iz Kraljevi klub Bellevue v Sp. Šiški poziva članstvo, da se udeleži pogreba preminlega g. Nandeta Tušarja, ki se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 4. popoldne izpred Sokolskega doma v Sp. Šiški na pokopališču pri Sv. Križu.

— Iz Ob priliki razstave bolgarske knjige v Ljubljani bo v petek 27. t. m. koncert bolgarske pianistke prof. Zeni Kovačeve iz Zofije v mali filharmonijski dvorani. Zeni Kovačeva je ena najboljših gojenk znamenitega francoskega pianista Cortota. Na glasju je kot odlična interpretka del domačih, francoskih in klasičnih skladateljev. Opozarjamo na njen prvi koncertni nastop v Ljubljani in že danes vabimo koncertno občinstvo na ta klavirski večer odlične Bolgarke. Podrobní spored in predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Kino Sokolski dom v Šiški javlja, da zaradi pogreba brata Tušarja odpadejo predstave ob 3. in ob 5. uri popoldne.

— Iz Lutkovno gledališče Ljubljanskega sokola naznanja svojim malčkom, da pride s predstavami v nedeljo 22. t. m. Na sporedu so v novi sezoni izbrana dela: Svanda dudak, Sovji grad, Gasperček pilot, Potovanje okoli sveta. Začarani gozdi, Robinson, itd. Prva predstava se uprizar v nedeljo 22. t. m. ob 15. uri. Na sporedu je pravilnica igra v štirih dejanjih »Sovji grad«. Vabimo vse prijatelje lutkovne umetnosti.

— Iz Kraljeva organizacija JNS za Ljubljano-Štepanjo vas, ima redni letni občni zbor v nedeljo 22. t. m. ob 10. popoldne v gostilniških prostorih g. Ivana Bričja v Štepanji vasi z občinskim dnevnim redom. Pozivamo vse somišljenike, da se občnega zbora sodelujo udeležijo.

Sokoli! Posežite in podprite Sokolski kin v Šiški

Strti v netemerni boli sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je prenehalo biti zlato srce ljubljene soproga, zlatega očka, dobrega, nenadomestljivega sina, brata in svaka, gospoda

Tušarja Nandeta

pekovskega mojstra

dne 21. oktobra ob 4. uri jutraj.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika bo v nedeljo 22. oktobra 1939 ob 4. uri popoldne izpred Sokolskega doma v Šiški na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 21. oktobra 1939.

TONČKA TUŠAR, soproga; ŽARKO IN MAGDALENA, otroka; HELENA TUŠAR, mati; OLGA, por. PRAPROTIK, ANGELA, ŠTEFI, por. MAJERIC, JULKA, por. VREČEK, sestre; ALBIN, brat, ter ostalo sorodstvo.

Iz Celja

— V proslavo Jadranskega dne bo priredila Jadranska straža v Celju akademijo v Mestnem gledališču. Na sporedu bodo solotočke za violino in klavir, simbolična vaja »Jadransko morje«, nastop malih harmonikarjev, nastop mladinskega deškega zbora in predvajanje simbolične pesnitve Ani-ke Černejeve »Pravljica o morju«. Te točke bodo izvajali podmladkarji Jadranske straže celjskih sol. Sodelovali bo tudi vojaška godba, ki bo izvajala samostojne glasbene točke, nekatera točka pa spremljala Sodelovanje pri svečani večerni akademiji so objavila še nekatera druga društva. Na akademijo opozarjamo vso narodno javnost. Poleg večerne akademije bodo v Mestnem gledališču tudi akademije za posamezne šole.

— Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 25. t. m. ob 20. v celjskem gledališču znano dramo Bratka Krefta »Celjski grofje« v režiji g. Jožka Kovčiča. Predstava je za abonm. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

— Smrt otroka v vodnjaku. V četrtek je šla žena posestnika Mandiča s Pečovi pri Teharju od doma v gozd po stelo. Doma je pustila svojega triletnega sinčka Ivana. V odsotnosti matere je deček stopil iz hiše k vodnjaku. Povzpel se je na vodnjak, v tem pa je izgubil ravnotežje in padel vanj. Ko se je mati vrnila domov, je takoj pogrešala sinčka. Iskala ga je povsod, a ga ni našla nikjer. Slednjič je pogledala v vodnjak in z grozo opazila, da leži njen sinček spodaj v vodi. Potegnila ga je hitro iz vodnjaka, otrok pa je bil že mrtev.

— Avtomobilski nesreča na Teharju. V petek okrog 13.30 se je peljal avtomobilist Alojz Jovan iz Zagrada pri Celju s svojim tovornim avtomobilom iz Stor v Celje. Blizu Pocačevega mlina na Teharju je srečal tovorni avtomobil avtomobilistke Sovinka s Sp. Hudinje. Jovan je zavil na desno, avtomobil pa je začel na spolzki cesti drčati in je zadel v tri otroke delavca Krajca iz Creta, ki so stali ob cesti. Avtomobil je podrl vse tri otroke na tla. Eden izmed otrok je dobil težje poškodbe, ostala dva pa je avtomobil samo lažje poškodoval. Ponesrečene otroke so prepeljali v celjsko bolnico. Težje poškodovanega otroka so obdržali v bolnici ostala dva pa so po zdravniški pomoči poslali v domačo okrobo.

— Tragična smrt mlade delavca. V četrtek okrog 17.15 si je pri talskem daljnovodu v Trnovljah pri Celju končal življenje 19letni poljski delavec Martin Bincel iz Trnovlj. Sežul si je čevlje, si ovil okoli vratu žico, pritril na konec žice pol kilograma težak kamen in zagnal žico s kamnom na žice daljnovoda. Električni tok visoke napetosti je Bincela takoj usmrtil. Zgora je na njem obleka, dobil pa je tudi težke opekline. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na pokopališče v Vojniku. Bincel je bil brez staršev. V zadnjem času je bil zelo potr. Vzrok njegovega dejanja ni znan.

— Franc Senker je podlegel poškodbam. Pred dnevi smo poročali, da se je v Slivnici pri Celju težko ponesrečil 47letni posestnik Franc Senker. Ko je Senker podiral v soboto 14. t. m. v gozdu drevesa, je treščilo podžagano drevo nanj ter mu zdrobilo levo koleno in mu prizadelo tudi težke notranje poškodbe. Senkerja so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v sredo podlegel poškodbam.

— Napisal in dve nesreči. Te dni je 19letni posestnikov sin Miha Krajnc od Sv. Petra na Medvedjem selu v prepri zabo- del 20letnega dninarja Martina Pergameša

s Kristanvrha pri Sv. Petru z nožem v desno roko. V Prešernovi ulici v Celju si je 17letni Milko Kukovič pri sekanju drv odsekal s sekuro levi kazalec. V četrtek zvečer si je 47letna Ana Madilejeva, žena občinskega uslužbenca v Trbišku pri Rogasli Slatini, pri padcu v stanovanju zlomila levo nogo v členku. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

— Atletika in nogomet. Atletska sekcija SK Celja bo priredila danes in jutri velik atletski miting na Glaziji. Sodelovali bo do številni odlični atleti iz Celja, Ljubljane, Maribora in drugih krajev. Pričetek mitinga je določen za danes ob 14.30 in jutri ob 9. dopoldne. Jutri ob 15. se bo pričela na Glaziji podsavezna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Olimpijom. Tekmo, za katero vlada veliko zanimanje, bo sodil g. Kopic iz Maribora.

— Dijaški kuhinji v Celju je poklonila Celjska posojilnica d. d. v Celju 300 din v spomin na pokojnega g. Vinka Kukovca, stavbenika in člana upravnega sveta Celjske posojilnice. Namesto cvetja na krsto g. Vinka Kukovca je poklonil fotograf g. Josip Pelikan v Celju Slovenskemu obrtnemu društvu v Celju 200 din za revne otroke.

— Zdravniško dežurno službo za člane OUZZ v Celju bo imel v nedeljo zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

Franc Klemenčič 70 letnik

Vilč, 21. oktobra

Krepak in zdrav prazniče danes v krogu svoje družine ugledni naš meščan, posestnik in slikarski mojster br. Franc Klemenčič svoj 70. rojstni dan. Naš jubilar je pristen šiškar, kjer je pred 70 leti na današnji dan zagledal luč sveta. Rojenice mu niso ob zibel bile posebno naklonjene, saj je že v zgodnji mladosti izgubil skrbne starše in so ga morali vzgajati sorodniki. Po končani ljudski šoli se je šel učiti slikarskega in plekarskega obrta ki se je v njem tako izpopolnil, da je postal kmalu samostojen obrtnik. Svoje znanje si je izpopolnil v tujini — v Ameriki in drugih evropskih državah, med katerimi je prepotoval peš skoraj vso Italijo. Po vrnitvi iz tujine je delal v Ljubljani pri različnih obrtnikih, ki so spoznali v mladem slikarskem pomočniku bodočega odličnega mojstra. V Ljubljani se je seznanil s svojo sedanjo življenjsko družico go. Antonijo, roj. Vadnou iz Postojne, s katero se je poročil 16. oktobra 1897. S svojo prdnostjo se je kmalu osamosvojil in si ustanovil na Glincah svoje lastno podjetje, ki slovi še danes po svoji solidnosti.

Med svetovno vojno je moral k vojakom, odkoder pa se je leta 1915 srečno vrnil domov in se spet posvetil svojemu poklicu. Naš jubilar se je krepko udejstvoval tudi v javnem življenju. V bivšem občinskem svetu je bil dolgo let občinski odbornik, med svetovno vojno pa je moral nekaj časa voditi tudi odgovorne posle župana. Kot zavezanec nacionalist in Sloven je bil tudi on med onimi brati, ki so 1. maja 1909 polagali temelj viškemu Sokolu, ki je letos praznoval svoj 30letni jubilej. Od ustanovitve do danes je br. Klemenčič njegov zvesti član, dolgo let je bil njegov pregledovalec računov in še danes se vključuje svojim letom udeležuje vseh javnih sokolskih manifestacij. Nevenljivih javnih uslug pa si je naš jubilar pridobil za viško gasilsko četo, katere član je že polnih 40 let. V viški gasilski četi je bil nekaj let tudi predsednik, danes pa je predsednik nadzornega odbora in vodi te posle z vso požrtvovalnostjo in ljubeznijo. Za svoje zasluge za gasilstvo ga je odli-

kovala Gasilska zveza v Beogradu z gasilskim krznom III. stopnje, leta 1932 pa je prejel za svoje nesebično delo zlato kolajno za državljanske zasluge.

Tudi stanovska organizacija, Obrtniško društvo v Ljubljani ga šteje med svoje zveste člane. Kakor sam vgojen v narodnem in naprednem duhu, tako je vgojil tudi svojo številno družino 5 sinov in 4 hčere, ki so vsi na uglednih mestih. Na-ročnik naših naprednih listov je dolga desetletja, tako našega najstarejšega dnevnika »Slov. Narod« in »Jutrac«, ki sta mu bila in sta mu še danes zvesta spremljevalca v jeseni njegovega življenja.

Vrlenu narocnjaku, gasilcu in Sokolu br. Klemenčiču k njegovemu jubileju naše bratake in iskrene čestitke, z vročo željo, da bi mu usoda naklonila še dolgo in srečno življenje, še na mnoga zdrava in srečna leta! —zt

Za mestne reveže

Ljubljana, 21. oktobra

Vsi ljubljanski uradi in zavodi ter podjetja so od vsesvetke akcije dobili povabilo za zbiranje odkupnin od razkošja na grobovih v prid mestnim revežem. Hkrati so predstojništva naprosena, da napravijo sezname vseh onih uslužbencev, ki so se odkupili od razkošja, in jih čimprej pošljejo pisarni vsesvetke akcije v pritičju Mahrove h.š. Upamo, da bo javno in pri-

vatno uslužbenstvo znalo upoštevati olajšavo pri odkupninah in gotovo storilo svoje dolžnost, da svojo pleteto združi z dobrim delom za mestne reveže. Po vsem mestu tja do skrajnih meja mestne občine so tudi se razširjeni lepaki s povabilom šupana dr. Adlešiča, naj prebivalstvo počasti rajne z dobrimi deli in se odkupi od razkošja na grobovih v korist mestnim revežem. Posebno zanimivi in poučni so v šupanovem razglasu podatki o uspehih mestnih dobrodelnih zavodov v stari cukrarni, ki pač najprej prikaže dokazuje, kako koristno je bil uporabljen denar, ki so ga ljubljanci zbrali za reveže pri lanskem vsesvetaki akciji. S prehodnim otroškim domom smo naglo odpravili nadležno beračenje otrok in jih spet pripeljali na pravo pot k poštenemu zaslužku. Ta splošno koristni zavod je pa vedno prenapolnjen in mislimo moramo že na po-večanje. S stroški zanj bo pa ljubljansko prebivalstvo prihranilo ogromne izdatke, ki bi jih moralo plačevati, če bi se ti otroci izgubili in postali stalni gostje kaznišnice ko bi odrasli in ogrozili prenoženje in življenje ljubljancem.

Kar se pa tiče koristi mestne kuhinje za najbедnejše v stari cukrarni, ki je darovala odraslim revežem in njih družinam terubogim blizu 80.000 kosil in večerj ter reveže tudi prenočevala in ocedila, pač ni treba še posebej dokazovati njenih mnogoterih koristi za ljubljance vseh slo-

jev. Da bo pa mogoče mestne humanitarne zavode v stari cukrarni vzdrževati in povečati ter dopolniti, so potrebne še sodelavkevsote, ki jih je mogoče zbrati samo s pomočjo občanov. Privatna dobrodelnost ima tu najlepše polje delovanja in gotovo na pokopališču ne bo groba brez sveč in venca vsesvetake akcije, zlasti pa več za razkošjem prekrite bogate grobnice brez belozelenih sveč in preproštih ven-cov vsesvetke akcije ne bodo več zbujale splošnega ogorčenja in trpih opask. Ce-lo na pokopališčih drugih krajev in mest je bilo lani dosti sveč in vencev ljubljanske vsesvetke akcije, zato pa izjeme v našem mestu ne smemo kvariti slovesa o zlatem arcu Ljubljane. Vsi dobrotniki revežev so prav tople naproseni, naj na nakaznice zabeležijo svoje ime in naslov, da bo Vrhovni socialni svet poznal vse dobrotnice ljubljance in spomnal tudi vse izjeme.

— Železniška dela. Razpisana je licitacija za oddajo del na devetem odseku nove železnice Čačak—Banjaluka, in d- cer v dolžini 9 km. Proračunska vsota znaša 42.250.000 din. Licitacija bo 6. novembra v Beogradu. Dela na tej železnici zelo pospešujejo. Razpisana je tudi licitacija za železniška dela na petem odseku proge v dolžini 11.200 m. Proračunska vsota znaša 27.720.410 din. Licitacija bo 4. novembra.

Pozor!

Z uspehom zdravim na katerikoli način pokvarjene nohte in odstranjujem kurja očesa brez krvi in bolečin v kopališču hotela Slon. Te stroke sem se izučil v inozemstvu, kjer sem jo tudi že več let uspešno izvrševal.

Poskusite!

Dekaniš

KOLESA

NAJNOVEJŠI OTR. VOZIKI

MOTORJI
TRICIKLI
SIV. STROJI

igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, koles deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR

Ceniki franke!

Osnovana leta 1907

Banka in hranilnica

D. O.

KRAPINSKE TOPLICE

podruž. v Zagrebu, Račkoga

ul. 8. I nadst. — Sprejema vloge

na tedenske hranilne obroke po zelo

ugodnih obrestih v zvezi z brezplačnim

zavarovanjem

DAJE POSOJILA

državnim in samoupravnim uradnikom

in uslužbencem, oficirjem, orožni-

kom, železničarjem, upokojen-

cem, zasebnikom itd. —

Za podrobne informaci-

je se obrnite na za-

stopnika: Ivan Zidar,

Ljubljana, Gospo-

svetska c. 10-III.

„PRI RIHTARJU“

priznane dobre koline in sladka portugalka!

Se priporočata

PAVEL in MARIJA DOLINSEK

Halo!

Halo!

Cenjenim gostom naznanjam, da mi je dospela nova pošiljka prvovrstnega dalmatinskega vina. — Danes in jutri, v nedeljo, domače krvavice in pečenice!

Se priporoča

NAZOR VLADO

gostilna »Naše morje«

Fuharjeva ulica 1 (za Fivogcem)

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA-SIŠKA javlja svojemu članstvu žalostno vest, da nas je danes nepričakovano zapustil naš brat in starosta

Tušar Nande

Pogreb bo v nedeljo, dne 22. oktobra 1939 ob 4. uri popoldne izpred Sokolskega doma v Šiški na pokopališču k Sv. Križu.

Dragoga zaslužnega sokolskega delavca in neposrednega brata-starosta bomo ohranili v trajnem spominu.

V LJUBLJANI VII, dne 21. oktobra 1939.

Sokolsko društvo Ljubljana-Siška

Brez posebnega obvestila.

dr. Ivan Geiger

šef zdravnik državne železnice v pokoju

K večnemu počitku ga spremimo v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Prešernova ul. št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica za blagopokojnim se bo brala v torek, dne 24. t. m. ob 8. uri v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 21. oktobra 1939.

Rodbine:

Geigerjeva, dr. R. Kobalova, Vaničeva

in ostalo sorodstvo.

Dotrpela je v petek zvečer naša ljubljena mati, stara mati, sestra in tašča, gospa

TEREZIJA SCHROTT

roj. SOVIČ

K večnemu počitku jo bomo spremili v nedeljo ob 4.30 popoldne izpred mrliške veže na Vidovdanaki cesti.

ČAKOVEC, LJUBLJANA, SENOV, POLJČANE, 21. oktobra 1939.

Rodbine: SCHROTT, BROZOVIČ, VUČNIK

OGLASUJ

v mali oglasnik

»Slov. Narod«

HUBERTUS PLASCI

à din 250.—

vse vrste dežnih plaščev, trenčkotov, sukenj, toplega perila itd. nudi po priznani nizkih cenah

PRESKER,

Sv. Petra c. 14.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gospodsvetska c. 12. 3. T.

Sveže najfinejše

norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA

v Ljubljani

se priporoča sledim in

slabotnim osebam

KEIŠEJE

ENO

VEČERJNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

KAPITAL

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— Din.

DOLGOROČNA POSOJILA

do 5000 nabavljajo takoj (brez

porokov) državnim in mestnim

nameštencem, vpokojencem,

duhovnikom in drugim »Adria«

— Zagreb, Jurišičeva 8. Prilo-

žiti znamko. 3010

MESTNO POGLAVARSTVO LJUBLJANA

VIII št. 65658/39.

Razglas.

Na osnovi § 23 zakona o volitvah senatorjev dajem na znanje, da bo volišče za volitve senatorjev, ki bodo 12. novembra t. l. v veliki dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani, Mestni trg 1.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1939.

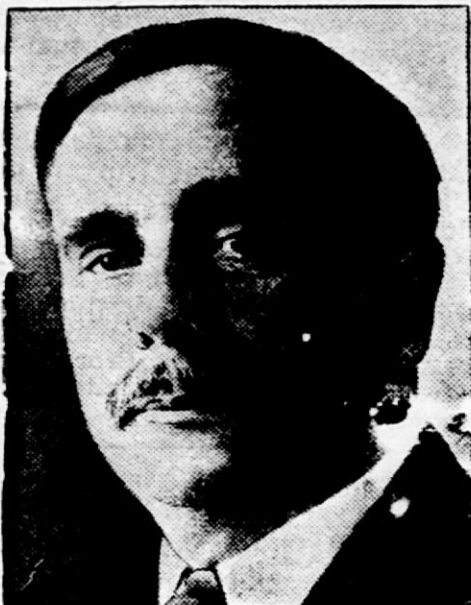
Predsednik:

dr. Jure Adlešič l. r.

Vojna v znamenju zatemnitev vseh

Zanimivo mnenje angleškega pisatelja utopističnih romanov H.G. Wellsa o sedanji vojni

Ze nekaj tednov objavlja "Times", ki je največji in najvplivnejši angleški dnevnik, anketo o vojnih ciljih. List priobčuje mnenja čitalcev in znanih osebnosti iz vseh kulturnih področij o smislu in smotrih sedanjih vojn. V anketi sodelujejo tudi angleški pisatelji. Izredno pozornost je zbudil prispevek znanega pisatelja utopističnih in zgodovinskih romanov socialista H.G. Wellsa. Wellsov članek je imel naslov "Potrebna je zdaj brezmejna poštenost".

Čital sem z velikim zanimanjem prispevek v anketi o vojnih ciljih, je med drugim napisal Wells, v mnogem so me spomnili na ankete, ki so jih listi objavljali leta 1917 in 1918. Tedaj so se anketirali med seboj prepirali, kdo je vojno zakrivil in kakšen smoter je vojna imela. Pozivali so tudi angleško zunanje ministrstvo, naj odgovori na ta vprašanja uradno, a odgovora ni bilo in svetovna vojna se je končala v medsebojnih obdolžitvah in v neizpolnjenih obljubah. Ze tedaj je prevladovalo prepriča-

nje, da ni več daleč velika svetovna revolucija, s katero bodo nanovo urejena vprašanja vsega človeštva. To prepričanje se je izražalo s trditvijo, da je vojna potrebna, da se za vse večne čase prepreči vojna. Take svetovne revolucije, ki bi na novo uredila vse človeško življenje in bitje ni bilo. Društvo narodov je bilo reven in nesmiseln izraz želje, da bi se v bodoče preprečile vojne in da bi se človeško življenje uredilo na novi podlagi. Društvo narodov je preveč viselo na že obstoječih dejstvih, bilo je preveč »diplomatično«, to zdaj lahko trdim. Čedalje več nas je zdaj, ki razumemo, da ne bo miru in varnosti v svetu brez globoke preobrazitve v življenjskem načinu.

Nadalje dokazuje Wells, da se je vojna, ki je izbruhnila v septembru pripravljala in kuhala že vseh zadnjih 20 let.

Danes vlada skrajna napetost po vsem svetu, nasilje se je stopnjevalo, povečalo so se sile, ki hočejo rušiti in gorje človeštva bo neizmerno. Prišli smo v tak položaj, kakršen je bil leta 1914. Neizprosno se nam vsiljuje vprašanje ali bomo to pot odločno pogledali dejstvom v obraz in ali bomo pričeli odločno preobrazovati ideje in socialne odnose, ali bomo pričeli s svetovno duhovno revolucijo, kateri se izogibljamo že četrta stoletja.

Nihče in noben narod ni zadostno poučen, da bi izvedel sam to veličansko reorganizacijo in le pod tem pogojem bi se izpolnile take veličanske naloge omogočile, če bi izmenjali misli in predloge vsi prizadeti narodi, pri čemer ne bi smeli biti izključeni naši sedanji sovražniki. Če se kaj takega ne zgodi ne bomo sposobni ustvariti vodilnega sistema idej na katerih bi mogli sloneti novi svetovni red.

Wells se je v posebnem odstavku dotaknil tudi Rusije in tako znanega »velikega ruskega izkustva«.

Naj imamo tako ali drugačno mnenje o rezultatu socialističnega gibanja katerega

nekakšna inkarnacija je bil komunizem po l. 1848, nikakor ne moremo zanikati plemenitosti nazora in miselnosti o mednarodnem sistemu socialne pravičnosti in svetovnega miru, v katerem ne palopa zastava zasebnega profita. Toda od početka so to gibanje zatirali, ni se moglo manifestirati javno in odkrito. Zaradi takega preganjanja se je po mnenju H.G. Wellsa gibanje spremenilo v podtalno rovarjenje.

Zapadni svet koraka neizbežno v kolektivizem, pravi Wells in vpraša: Ali se ne bi zapadni svet, ki je na poti v svetovni kolektivizem, spametoval in proučil vse najboljše možnosti na poti proti temu cilju ob polni svetlobi in v atmosferi skrajne poštenosti in medsebojne strpnosti?

Kar mi zbuja največje grozo, je to, da v teh dneh nove vojne prezmemo težnjo po ustvaritvi novih socialnih pogojev za novo življenje človeštva. Ali naj se bori- mo zato, da bomo odprli po zmagi: novo- ženevsko grobnico?

V prvi svetovni vojni smo verovali v Društvo narodov, zdaj govorimo o federacijah. Društvo narodov naj bi po svetovni vojni dalo človeškemu življenju novo smer, zdaj naj bi to storila federacija narodov.

Cilj je ostvarljiv, toda le pod pogojem, da hočemo vsi v resnici doseči s poštenim namenom in s stvarnimi metodami pošteno čase. Vsega pa ni mogoče doseči, dokler se ne zbere zastopniki vseh narodov in izdelajo načrt o popolni socializaciji prirodnih bogastev in vse glavne industrije po vsem svetu, dokler ne reformiramo vsega solstva od ljudske šole do univerz, da se bodo v njih vzgajali mladi ljudje po novih načelih. To so v glavnem naloge, ki nas čakajo, je zaključil Wells, toda te naloge moramo izpolniti le v polni luči. Vojna v znamenju zatemnitev vseh svetlih stvari je potrebna v svetovnih ulicah. Ali te ulice ne bodo nikoli več polno razsvetljene?

primešana na drobno razrezana Pardalova brada. Če se hočemo sovražnika odkrižati ta čarobna jed povzroči baje počasnno, toda neizogibno smrt.

Zama, nova italijanska zlitina

Smotreno gospodarstvo s sirovinami je privedlo v Nemčiji in Italiji do odkritja novih snovi iz domačih sirovin, ki po svoji lastnosti nadomestujejo, večkrat pa celo prekašajo snovi iz uvoženih sirovin. Tako je nastala nova italijanska zlitina »zama«, srebrokasta kovina, ki je v mnogih industrijskih panogah izpodrinila bron. Ime zama je sestavljeno iz začetnih italijanskih imen glavnih sestavin zlitine: cinka, aluminija in magnezija. Sardinjski cink, ki tvori glavni sestavni del nove kovine, temeljito predelajo, preden ga čiste- ga mešajo z neznatno količino medu, alu- minija in magnezija.

Mehanične lastnosti »zame« odgovarjajo lastnostim bronza in zato novo kovino mnogo rabijo. Iz nje izdelujejo kljuko in ograje, okrasne in uporabne kovinske sčitke in ključavnice, ker se srebrokasto sveti je nevaren tekmeč bronza v kiparstvu tem- bolj, ker lahko dosežemo tudi bronsovo patino. Italijanskemu narodnemu gospodarstvu je prinesla nova kovina veliko korist. Ležišča cinka na Sardiniji so v vrednosti visoko poskočila, znižal se je uvoz medu ki je znašal doslej letno do 50.000 ton, končno so se pa pocenili tudi razni kovi- nasti izdelki.

Avstralska pustolovščina

Neka nemška zemljepisna revija poroča, da sta doživela letos dva Angleža, mož in žena, v Avstraliji neprijetno pustolo- vščino, ki je malo manjkala, da ni zahtevala njunega življenja. Zakonca sta ime- la lastno jadrnico na dva jembora, in s pomočjo motorjem. Sama sta krenila v njo iz javanskega pristanišča Surabaja v Port Darwin na obali severoavstralskega ozemlja. Med potjo je prihrumel strašen ciklon. Tri dni in tri noči so premetavali valovi jadrnico in končno so jo vrgli proti avstralski obali daleč na zapadu od Port Darvina. Bila je prava sreča, da sta zakonca sploh dosegla obalo. Toda obala je bila pustinja, pokrita samo z gostim pra- gozdom. Pet dni sta taval po pračini in porabila sta že vso vodo, kar sta jo re- šila z jadrnice. Gotovo bi bila našla tragi-

čno smrt, da se ni pripetilo nekaj izred- nega.

Po obali je šel domačin, poštni sel in opazil je zapuščen ladjo. Zlezel je v njo in opazil, da je na krovu nekaj na- pisanega s kredno. Napisano je bilo: sva brez hrane, pomagajte nama! Fant pa ni znal čitati, toda bil je tako bistroumen, da je s svinčnikom prerinjal vse črte in znake z napisa na zadnjo stran nekake pisma. Ko je pokazal to na pošti v mestu Broome, so takoj poslali policijsko patro- lo k ponesrečeni ladji. Patrola je našla na krovu razen napisa še znak, ki je ka- zal, kam sta zakonca krenila. Najprej so našli ženo, toda ležala je že »mesveščena od strahu in utrujenosti. Moža so rešili malo pozneje. Prišel je bil do brzoglavne- ga voda, ki ga je prezeval, kakor store val, ki v Avstraliji zabodijo. S tem je bila opozorjena najbližja stanica, ki je poslala delavce da bi vod popravili, in ti so nesrečnega rešili.

Vulkansko delovanje predlanskim

Šele zdaj so bili znanstveno obdelani vsi podatki, nanašajoči se na delovanje vseh vulkanov na svetu v letu 1937. Predlan- skim je delovalo 30 vulkanov. V 18 pri- merih so bili to samo plinski izbruhi, v 10 primerih so bruhali vulkani tudi lavo, v dveh primerih je pa tekla iz žrela lava brez izbruhov. Ponekod so našli tudi mno- go lave in raznih drugih snovi, vrženih iz žrela ognjenika. Tako je ognjenik Baluan na Avstralskih otokih izbruhal iz sebe od maja do junija predlanskega leta 7.000.000 kub metrov lave in drugih snovi. Afrški ognjenik Nyamagira je bruhnil lani od januarja do junija iz sebe blizu 100 mil- jonov kub. metrov lave. Mnogo trdi- snovi je izbruhnil iz sebe tudi ognjenik Ključevska na polotoku Kamčatki.

Človeške žrtve so bile ob bruhanju og- njenikov predlanskim samo ob izbruhu ognjenika Baluana. Tam je izgubilo živ- ljenje 424 ljudi. Zloglasni ognjenik Kra- katau je oživel 6. avgusta 1937. m delo- val je do 21. septembra. Oblaki, pare in pepel so se dvigali z njega do 4.000 m visoko. 11. avgusta je bruhal iz sebe za- reče kepe, sredi novembra se je jel zno- va kaditi iz njega dim, toda do večjega bruhanja ni prišlo.

Radioprogram

Nedelja, 22. oktobra
8: Veseli nedeljski pozdrav (plošče). — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Solistični koncert (violončelo): g. prof. Čenda Sedl- nauer pri klaviru g. prof. M. Lipovšek. — 10: Verski govor (g. dr. Lambert Ehr- lich). — 10:15: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. — 11: Otvoritev razstave bol- zarske knjige. — 11:15: Komorna glasba (plošče). — 11:30: Nedeljski koncert ra- dijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13:20: Koncert ruske pesni: g. prof. Lav Vrbani- pri klaviru g. prof. M. Lipovšek. — 14: Kar želite, to dobite (plošče po že- lji). — 17: Kmet, ura: Shranjevanje sadja (g. prof. Priol). — 17:30: Doma- koncert radijskega orkestra. — 19: Na- povedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Pri- naš književni časopis (Djuro Gavela) Bgd. — 19:40: Objave. — 20: Slovenski vokalni kvintet: Ob trgatvi. — 20:45: Baletna god- ba (plošče). — 21:15: Harmoniko igra g. Edvard Kovac. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za zabavo in za ple- (plošče).

Ponedeljek, 23. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Za kraji- šas (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Radijski fra- mel. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvo (higijena) mladostne dobe: Motnje teles- nega zorenja (g. dr. Anton Breclj). — 18:20: Schumann: Otroški prizori (plošče). klavir solo: Dohnanyi Erno. — 18:40: Slovstveni spomeniki: Primorska v stolet- ni reformaciji (g. dr. Jože Lovrenčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Umetniški pregled (Sreten Stojano- vič) Bgd. — 19:40: Objave. — 19:50: Za- nimivosti. — 20: Koncert radijskega or- kestra. — 21:10: Ljubljanski godalni kvar- tet. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Pisana trata (plošče). Konec ob 23 uri.

Torek, 24. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Kaj morajo vedeti otroci o obrambi proti zračnim napadom (dr. Franta Mis). — 12: Ruske pesmi (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Kon- cert narodnih pesni. Poje g. Anton Orel, spremlja radijski orkester. — 14: Poroči- la. — 18: Za naše deželane (plošče). — 18:40: Stari štajerski gradovi (g. Leo Pet-

tauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Banovina Hrvatska v svitu šte- vil. — 19:40: Objave. — 19:50: Deset mi- nut zabave. — 20: R. Strauss: Burke til- la Eulenspiegla, sinf. slika (plošče). — 20:20: Moliere: Tartuffe, komedija v 5 dej. (Izvajajo člani Narodn. gledališča v Ljubljani). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Veseli zvoki (radijski orkester).

Sreda, 25. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 7:45. — 12: Češki operni spevi (plošče). 12:30: Poro- čila, objave. — 13: Napovedi. — 15:02: Iz Schubertove beležnice (plošče). — 14: Po- ročila. — 18: Mladinska ura: A. Adamci: »Jurij baron Vegac. Poučna igra. Izvajajo člani rad. igralske družine, vod. ing. I. Pengov). — 18:40: Kmet in grudi (g. Ludvik Puš). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Jesen in jugosloven- ski gospodarstveniki (Kosta Popović) Bgd. — 19:40: Objave. — 19:50: Reportaža z razstave bolgarske knjige. — 20: Cerkven koncert. Sodelujejo: Sattnerjev pevski zbor, p. Salvator Majhenič (orgle). Dir- gent: Anton Neffat (prenos iz franc. cerk- ve). — 21:10: Kvarlet: Šaljivi bratje. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Samo- spevi ge. Stefanije Petek-Pavlovič, pri klaviru g. prof. M. Lipovšek. Konec ob 23 uri.

Četrtek, 26. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 7:45. — 12: Operetna glasba (plošče). — 12:30: Poro- čila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Veseli zvoki. — 14: Poročila. — 18: Ra- dostni godci. — Poje dekliški zbor »Vi- greda, igra radijski orkester, dirig. D. M. Sijanec. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Savez Soko- la kraljevine Jugoslavije. — 19:40: Obja- ve. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Ruski sekstet. — 20:45: Reprodukci- on koncert simfonične glasbe. — 22: Nape- di, poročila. — 22:15: Operetna glasba (radijski orkester). Konec ob 23 uri.

Petek, 27. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 7:45. — 11: Šolska ura: Razgled po škofljški okoli- ci. Izvajajo učenci ljudske šole v škofji Loid, vodi g. Janko Sicerl. — 12: Naša pesem (plošče). — 12:30: Poročila, obja- ve. — 13: Napovedi. — 13:02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poro- čila. — 18: Zenska ura: Par tihih minut cila. — 18:20: Francoske pesmice (plo- konja). — 18:40: Francosina (g. dr. Stan- sko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Linijska služba naše po- morske plovbe (Slavko Sirošević) Bgd. — 19:40: Objave. — 19:50: Zanimivosti: Kaj je izseljevanje in izseljeniško vpra- šanje (g. Lado Mikli). — 20: Klavirski koncert bolgarske glasbe (g. prof. Kova- čeva). — 21:30: Veseli godci (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Radijski orkester. Konec ob 23 uri.

Sobota, 28. oktobra
7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 7:45. — 12: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba ve- sela in pesmice vmes. — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) B. Magajna: Razko- ni Lije. b) branje Bere avtor sam; b) gde. Mnica Komarova. — 17:50: Pregled spo- reda. — 18: Za delopust, igra radijski or- kester. — 18:40: Ali naj varčujemo? (g. dr. Vladimir Murko). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Milica Jan- ković (Siniša Kodrič) Bgd. — 19:40: Obja- ve. — 20: O znanosti in politiki (g. dr. Aloj- zij Kuhar). — 20:30: Za konec meseca — pisana variete s šalami, godba in petjem. Izvajajo znanci in neznanci. — 22: Nape- di, poročila. — 22:15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester. Konec ob 23 uri.

Iz Kranja

— Drzen vlom v stanovanje trgovske- ga potnika Terčona Vladimirja na Huijah pri Kranju je te dni v vromil drzen vlomlec v opoldanski urah, ko je bil gospodar od- soten S ponarejenim ključem je odprl vrata, pretaknil hitro vse predale in vzel iz nezaklenjenih miznice 1000 din gotovine, nato pa brez sledu izginil.

— Huda prometna nesreča. Na Sav- skem mostu je neki kolesar podrl delava- ca Malovrha Franca s tako silo, da je ta pri padcu zadobil hude notranje poškod- be in so ga morali odpeljati v bolnico. Ko- lesar se je izgovarjal, da se je Malovrhu sicer umikal, ta pa se je umaknil na isto stran in tako je prišlo do neizbežnega tr- čenja.

— KAVARNA »STARA POSTA« — vsak večer koncert. Ples! 509-n

Zadnja neodvisna zamorska država je Liberija v Afriki, kjer vlada 2.000.000 prebivalcev 20.000 gospodarjev

Monrovia s svojimi 6000 prebivalci je najmanjša prestolnica na svetu. Za svoje sedanje ime se mora zahvaliti bivšemu ameriškomu prezidentu Monroeu, kajti ob svoji ustanovitvi se je imenovalo mesto Christopolis. Kaj ima prestolnica zadnje neodvisne države v Afriki skupnega z enim izmed ameriških prezidentov? Vla- dajoči sloj v Liberiji so potomci iz Zdru- ženih držav tja priseljenih protestantov- skih zamorcev, tako zvanih ameriških li- berijancev, ki so prevzeli anglosaško civi- lizacijo. Njihovi predstavniki obvladujejo veliko število poganskih in notranjosti ži- večih zamorskih plemen, o katerih nihče točno ne ve koliko jih je. Uradni podatki o številu prebivalstva Liberije se gibljejo od 1.250.000, dočim šteje vladajoči ame- riški sloj monrovijski 20.000 pripad. Kdor pa hoče potovati iz Monrovia v notranjost dežele ter prodreti do malo raziskanih de- lov Liberije pride do presenetljive ugo- tovitve, da ni tu nobene železnice in no- bene ceste, po kateri bi lahko vozili avto- mobil. Celo poštni uradi so zelo redki.

Tem zanimivejša je pa notranost te za- morske dežele, kjer se lahko prepričamo, da igra moderno negovanje lepote tudi tu važno vlogo. Liberijski žene posnemajo po svoji zunanosti nekoliko Parižanke, samo da delajo to narobe. Okrog oči so namreč belo pobarbane. V okolici Monrovia žive zamorska plemena, ki si njihove žene bar- vajo ves obraz belo, da bi bile podobne belim damam. Smešno je gledati mnoga dekleta, ki imajo bele namazane zgornje ustne, nekatere celo kozjo bradico ali Napoleon III.

Kralj s krono iz perja

V Liberiji naletimo tudi na mnoge za- morce z zlatimi naočniki, v katerih pa ste- kla sploh ni, ker zamorci niso kratkovid- ni. Taki naočniki so tako rekoč simbol iz- obrazbe in njihov namen je pokazati, da so dotični zamorci načitani. Promet po gorskih stezicah je skoraj izključno nave- zan na nosače Mostovi so narejeni iz bi- čevja, pa so vendar zelo trdni. Na redar- je naletiš samo v krajih na obali. Orožniki nosijo rdeče fese, okrašene z zlato zvezdo v obliki kokarde. Enkrat na leto je revija

vseh orožnikov pred prezidentom, ki pri- stojuje tej paradi v narodni noši s cili- narom na glavi.

V notranjosti Liberije so pa neomejeni vladarji »kralji«, ki naj zagotovo mir in red po evropskih pojmi niso ti kralji nič drugega nego poglavarji zamorskih nase- lbin. Francoska raziskovalka Genevieve Lasfarguesova ki se je vrnila nedavno z ekspedicije skozi Liberijo, opisuje obisk pri enem izmed kraljev takole. Kralj se je pojavil v obliki iz perja in z ogromno kro- no tudi iz perja. Kajti njegov rod izvira od neke vrste ptič roparic, katerih perje sme nositi samo on. Tako je nam zatrje- val sam. Vsi pripadniki plemena prirejajo toval na te redke ptice in dobe nagrado, če jih prinese kralju mrtve.

V Liberiji je še vedno v veljavi menjal- na trgovina in steklenica žganja ima vred- nost zlata. Ko smo na kraljevo povabilo sedli k zakuski se nam je zdelo čudno, da so mnogi zamorci, ki so nas obklopi- li, zdaj pa zdaj počili v smeh. Vprašali smo domačina našega vodnika, kaj to pome- ni in zvedeli smo, da smo pri jedi strašno nerodni, da ne poznamo za mizo niti naj- primitivnejših manir.

Nevarna plemena

Toda povsod v notranjosti Liberije člo- vek ne naleti na gostoljuben sprejem. Zla- sti Pigmeji tisti čudni gozdni možički, ki nanje naletiš samo v neskončnih tropičnih pragozdovih, niso prav nič navdušeni za belokožce. Niso sicer nevarni, pač pa zelo plašni in popihajo jo več milij daleč ska- kajot z drevesa na drevo kakor opice, ne da bi se na begu dotikali zemlje. Redki so visoki nad en meter, pač pa imajo zelo dolge roke. Njihov jezik je povsem nera- zumljiv tudi drugim prebivalcem Libe-rije. Mnogo nevarnejše je srečanje s ori- stasi tako zване hudičevske sekte. Njihova telesa so poslikana z belimi figuricami in o njih se govori, da se zdaj darujejo hu- diču človeške žrtve.

Naravno je, da igrajo vraže in prazno- verje tako važno vlogo pri prebivalcih Li- berije, ki pridejo le redko v stik z zuna- njim svetom. Med drugim verujejo, da je najboljše dati sovražniku riža, kateremu je

Lev Vladika:

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

— Človeštvo nočem rešiti vojne.
— Toda človeštvo vendar hoče vojno.
— Človeštvo ne vidi niti konca svojega nosu. Jaz si upam kratkoma- lo trdit, da bom ustavil vojno. Zopet je bilo vse tiho.
Symptom si je od jeze grizel ustnice, Erwein je pa potuhnjeno mežikal z očmi. On je prvi zopet po- vzle besedo:
— Petdeset milijonov faraov je lep znesek, — je izgovoril brezpomembno to resnično misel. — Kajti za deset faraov si lahko kupite avtomobil, za tride- set pa družinski helikopter. (Po tečaju z dne 6. januarja 1931 se je dobilo za 50.000.000 faraov 100 milijard KC.)

Havel se je komaj vidno nasmehnil.
— Imam toliko denarja, da bi lahko z njim tla- koval cesto Praga—Berlin.
— Na svetu so tudi stvari, ki se ne dajo kupiti z denarjem, — se je znova lokavo oglasil Erwein.
— Nad Bosporom stoji palača, zvezana s podmorskim gradom.

To je bilo čudo človeške tehnike, ki ga je bil dal nekako pred tridesetimi leti zgraditi neki prismuk- njeni papež. Iluminačna cerkev. Več sto milijonov ljudi je brezglavo plačevalo (končno bi se našli taki ljudje tudi zdaj) ogromne cerkvene davke za to šalo.

Podmorski vrtovi, paviljoni in labirinti v globo-

kem morju, kjer so čudovite prikazi ter nestvori fantastičnih rib in rastlin služili v olepševalne svr- he. Svetlobne žarnice so okrasili najslavnejši sli- karji. Stekljeni vodometi so bili življenjsko delo slo- večih umetnikov.

V podmorskem gradu je lahko človek slavil orgije, nasladel ali pa se predajal znanosti...

Pa tudi to mamilo ni moglo omehčati Havla.
— Ne sprejemam. Če bom hotel, si lahko zgradim kabinet za vsako potrebo na Marsu. Znanje so mi tehnične možnosti, o katerih se nikomur niti ne sa- nja.

Lokavi Erweinov glas je utihnil, pač je pa bruh- nil Symptom iz sebe:

— Torej se sploh nečete pogajati!

— Kdo pravi, da ne? Pripravljen sem pogajati se, toda samo pod pogojem, da ne bo vojne.

— Nesprejemljiv pogoj. Samo eno ponudbo ima- mo še: pet sekund v stolpu neobičajnih dojmov, — je dejal in zaničljivo skrilil ustnico.

Ta stolp je bil rabiljev stolp. Najbolj sloveča ber- linska atrakcija.

Tri sto metrov visoka železna konstrukcija z naj- finejšim vodom v sredini, spodaj pa gladko, ostro brušeno kovinasto tvalo. Prav tako gladko brušen tolkač, točno prilagajot se z gladko, dva kvadratna metra obsegajočo ploskvijo na tvalo, se je pomikal po vodu gori in dol. Tehtal je kakih trideset ton.

Pred usmrtnitvijo so potegnili tolkača na vrh stolpa, spodaj so pa privezali na tvalo obsojenca z obrazom navzgor, kakor na križ, potem so pa spustili tolkač.

Nad sedem sekund je padal.

Tik nad obsojencom so ga lahko ustavili. Mnogi so zblazneli in mnogi osiveli od groze. Govorilo se

je, da se je eden razletel celo od avtosugestije, ne da bi ga bil tolkač dosegel. Učeni doktorji so se zelo megljeno prepirali o tem primeru, kakor je to pač navada.

Ko je tolkač padel — prosim — zamislite si to raje sami.

Ta predlog je sprožil Symptom preteče in odločno. Tako odločno, kakor je bil vajen vedno ravnati. Še nikoli se ni bilo zgodilo, da bi bil veliki Symptom govoril tja v eno dan. Prijetna zabava se vam obeta, — je dejal Havel malone šalivo. — Imeli boste namestu velike vojne vojno z menoj. To bo nevarna zadeva, — je dejal odločneje in gospoda sta spo- znala, da je to njegova zadnja beseda o tej stvari.

6.

Milijoni ljudi so čepeli na tleh, roke so imeli skle- njene na trebuih in sukali so palce okrog palcev. Milijonske armade so počivale.

Konzorcij je preveč zaupal svoji moči in bil je pre- pričan, da je odveč začasno razpustiti armade, kajti Havel bo čez nekaj dni prijet.

Samo en polk ni spal.

Legija smrti.

Samo trije ljudje na svetu so baje vedeli, kako velika je ta legija. V nji so bili dobrovoljci, ljudje, ki so imeli na čelu napisano eno samo besedo: smrt. Izgubljene eksistence, hazarderji z življenjem, na smrt obsojeni, predznaki do blaznosti. Skrivaj so se vpisali, vsak zase in skrivaj so se pred leti odpoto- vali v sovražno deželo: v Ameriko.

Druga julija naj bi se pričelo njihovo delo.

Istirjati vlake, zažigati tovarne, z ognjem uniče- vati poljske pridelke, širiti kužne bolezni — moriti

in pokončavati, požigati in uničevati na vsak način,

ki se more poroditi v njihovi bujni domišljiji.

Ce je vojna — naj bo vojna.

Ti ljudje so se razkropili po Ameriki kakor mravlje po poseki. Bili so surovo orožje, nečloveško — groz- no. Pred njimi niso bile varne niti ženske, niti otroci. Nič jim ni bilo sveto. Razdejanje, razdejanje in smrt.